

ספורט

[illegible]

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

סלימים עמד ואם כן כשחוזר אחר כך הוא ליה נשיחא בשבוע אפשי לפרס
 ולומר שחזר לחנה שכי דקס ציחא חזל צהלי צחלחא בשבוע שלא חזר קידם
 לכן שנות עמידת הצית אי אפשי לפרס שיחור חלל לשנת החרון י עוד רחם
 חוקה לזה שאם כאשר שחזר לקוף שנים הקיום ולא לשנת שחרון ממלא ששנת
 החרון היה שנת תחליו וזה שהחילו למטה שמתין שהי ציו ויבלי לרי
 יהודה יש תחליב שנים ועוד ג' שנים צמולא שניעות הוא ליה צחלחא בשבוע
 הם תחיו ועדין לא נחרצ הצית עד שנת תחליו ואם כן איך חזר לרצני יהודה
 לא משכחת ליה צמולא שניעות דנראה לרצנן אחיה צמולא שניעות והרי חול
 צמולא לרצנן כמו לא משכחת לה צמולא שניעות חלל שנתה שיה לשמעתא אכ
 כן נחברת לומר שפי הוא ליה צחלחא בשבוע הוא לא שנת החרון ולמעתא
 דעתי נראה שזה היה הכרח חוק שהביחור לרשי לפרס צהלי ציחא בשבוע
 שחזר לשנת החרון כיון שפי היה ליה צחלחא בשבוע דולא לומר על שנת
 החרון נחברת כמו שכתבתי כלל העולה וזה שבשפאש' המקשה הוא ליה
 צחלחא בשבוע דולא לומר על שנת החרון ועלה פייק הנהו חלת שנין לא קלי
 חשיב ואם כן קשה לי לדעת אלו הרצנים מאי קא מצי לרצח הרמזים עולה
 בהיגן על הדרך שפירשתי ואי לא יכולתי להנין על ככון דברי רש"י צמולא
 שכתב בזה הוא לשינוי דמי צלח ומקד שצפרי להנין חלת שנין לא פשו להם
 חלל הרצנים יאחזקת כמו לרצני יהודה דצמולא ז' נחרצ הצית עד כהן כי
 סקושיא צבאן מצוורת והיא כי שנת הרצנים היה ששנע ואם כן איך העלה
 הרב לרצני יהודה צמולא ז' נחרצ הצית ואף על פי שצנשן הזה עלמו אחר
 למעלה צמולא היינו להו הרצנים אפשי צמולא ז' חרצ י כבר חיקן רש"י ז"ל
 לשם לא לשנוי הרצנים כמו לא חרצ עד שנת תח"א חלל צהלי אפשי לומר
 כן שהי כחצ רש"י וזה לשנוי ואפשי צחלחא בשבוע צהלי שנה שניעות לשיטת
 לשמעה ראשונה שצנשן נחרצ הצית עד כהן והוא מוכרח לפי כן מהעצם
 שכתבתי למעלה הרי שצנשן השלישית לשניעות נחרצ הצית ואם נחצר ג' שנים
 חשאר שנת שמונה ואם כן איך חרצ הרב דחיו מולא שמונה י גם צמולא שנת
 למעלה הרב וזה לשינוי לא מהם מי שנה צמולא וכו' ה"ן סתם שנים צנשן
 י"ז יצולת לא פחות ולא יותר וכולא הצית חרצ צחלחא יוצל הצא עד כהן
 קשה הקושי עליו איך חרצ שש י"ז יצולת לא פחות ולא יותר ואמר שצנשן
 חרצ צחלחא יוצל ואין לומר שמה שאמר שזמן עמידת צית ראשון היו חיי
 שנים רוצה לומר צל שנת החרון וכה הלשון כאלו חזר וכולא הצית חרצ צחלחא
 תח"א והוא חלחא יוצל הצא י זה אי אפשי לפי שצנשן חזר ז"ל על פקוק
 וטענתם צחק ופקוק ופקוד י"י וכתב רש"י ז"ל פירש ואחזקן שהגלם לקוף
 תח"א שנים י עוד רחם חוקה ונחא אפשי עולתה והיא שפס כן איך חזר
 לדעת רבי יהודה היה ליה צחלחא בשבוע צנשן צנשן הוא גם לדעת רצנן לא
 אחיה צמולא שכתב ר' מרדכי ושבבא וזו שחלקו חלל שנתה שניעות שצנשן
 שכתבתי למעלה חלל צחלחא שנת תח"א נחרצ הצית ואם כן איך חרצ רש"י
 והוא לשין מהצמולא וכתב צית חרצ צחלחא יוצל גם לדעת הרמזים קשה וזה
 צמולא וזה כי אף שולחנו ראשו למקשה צפירוש מאמר ז"ל שנת החרון היתה
 מולא שמונה ומקבל תשובה המציב מפני היראה כי מה לעשות לו והמקשה לריך
 הכרח גדול עם כל זה צפירושא פירוש של המציב רחמנו : וזהו מחשבת
 שכתב בקושא הראשונה ה"ל שנת בשבוע שאם כן ה"ל היה ליה שנת שצנשן גם
 לדעת רבי יהודה חזר היה ליה צחלחא בשבוע י וז"ל היה ליה צנשן
 חלל לעולם הוא וקשה על פי עיקר פי' מאמר ז"ל צמולא שנתה החרון
 היתה מולא שמונה ומקבל תשובה האופי על פי פירוש ואם כן לריך להנין
 גם לדעת הרמזים איך חזר צמולא חלחא צית חרצ צחלחא יוצל כי יוצל הוא
 שנת הי שנה י ולבאר כי לעצמי דעתי חזר ידוע הוא כי המומים מצנונות
 קדר עולם אם חזר עזר חלק מהשנה דיע עלישית או מחליפה קרה לא
 מקרה ובשנתה הקדר ומה שיה מקורם צורא אותה השנה איכה מחשבת שנת
 פעמים רלו עם השנים שצנשו וצם השנים הנאות ומן הראוי שיהיה נחשבת עם
 שני שצנשו אחרי שיום אחד צנשן חזר שנה לא עם השנים הנאות אם לא
 יהיה לקצה המשל צום צנשו שצנשו ישרי כנכסו לאחר צנשו צנשו ומחליין
 ומחשבי הנה צורא אותה השנה היא נכללת עם השנים שקדים כניסחן לאחר
 והתח"א שנים שאלו חזורים שצנשו ישראלי צחק הם מחליים ומחשבי שחזר
 הכניסה ואם כן כשנראה לכיון יצני פירעו הדברים אשר עזרו צחלחא היתה שנים
 ראוי לנו לומר שהחלל זמן אחת הדברים המשל שצנשן שצנשו או חזרן היצולי
 הם הם החשבי לא מחשבי שקדים הכניסה אם לא שיהיה לשנה כי אז אפשי
 לומר שאף צחלחא קדר עולם לא היו שני עמידת צחק כי אם תח"א שנים
 לעצמן פירעו הדברים שצנשו צם אלו ומקופין שנה אחד מהשנה חדשים שם ומקין
 ועד חשבי כי גם עתה כאשר יום אחד צנשן חזר שנה י עוד חזר כי שמועיה
 לנו השנים שצנשו ישראלי צחק הוא החזר שצנשו ויהי צנשן שנה וכו' וקבל
 דעותינו שצנשו הצית חרצנא מאי ועקר שנים ואם כן אם נחשוב השנים שצנשו
 ישראלי צחק ומה לצת ממל' שחזר חלחא היתה שנים צחלחא חדשים ילאו
 מחליין ואם נחשוב השנים לחזרן קדר עולם ששם ומחשבי נכלל שקדים חלחא
 היתה שנים כני' חדשים ילאו מחליין וידוע הוא כי לחזרן היצולי אין לנו
 חזרן חזר כי אם חזרן קדר עולם יוצל פי' זה חזר הם המקשה אחרי היות
 ידוע מהכתוב עם קבלתו שצנשן חח"א שנים לחזרן קדר עולם ילאו ישראלי
 מחליין אשר החלחא חח"א שחזר הכנ"א צלי שקף כשרחצו צחלחא הוא שיה
 י"ז יצלי וכן וכו' הוכרח לו לומר שאם זה הצחלחא כפשיעה ושיהשנה חר'א
 לכניסחן לאחר החלחא למנוי יצלי צחלחא ששנה חלחא החלחא ומחשבי שקדי'
 הכניסה כלל בלחש הן חדשים צמולא חלחא כלל הם שנה אחד ומחשבי שצנשן
 לזה הוא הצחלחא אחרי שצנשו כשרחצו הצית חח"א היה ואם לא נחשוב כי אם
 חח"א שנים לא יצא החרון צמולא שניעות כי עקר כונת מולא שניעות חלחא
 לומר

השורש 'ג' מזה המאמר שהצגתי למעלה שאלמדו בגמרא לאספקי מרבי יהודה גם מפני שזוהי המליך שהלכיו לרבי' להוליך קובין דערבין משפט' כי היכי דלא ליקום מאמר רב אפי' דלא כהלכתא כורס' למעלה הוכרח הרמב"ם ז"ל לפסוק הלכה כרבנן ולא כר' יהודה והיה עמומה דקא יהי' עד השתא למספקי כרבי יהודה משום דנקט האי אמורא קטומה חסדבניה אליבא דרביה לא מציעא דהא הוא חסדבנא הוא לבתר חורבנא ואיפשר למימר דרעחא דרבנן סבין הוא דבתר חורבנא לא חשיבו יוצלי ומקמי ציתא הוא דסי' דחסי' יוצלי והקוים עלמא שכתבירו לרבי' הוא עלמא פורס' להרבי' יוצלי שכתבילש שחמור כי הכה רבי' עשה עיקר מקובין דמי' ופירש מקובין דערבין כלופן פלי אמר סחמור לסובין דמי' והרמב"ם ז"ל עשה כפך כי עשה עיקר מקובין דערבין פלי' קובין דמי' כלופן שלא סחמור לסובין דערבין' ואחרי זאת הסלשנה רחוי לנו לידע מה היה הגרסא שהיתה לו להר"ם ז"ל ופירושה לסימנשו ומנה הד"ר שהזכיר גם פי' קובין דערבין לפי דעתו ולבאר כל זה בשלימות רחוי להקדים הדברי' אשר בהם הרב ומקיים או חולק עם כל א' ואי' מהרמב"ם הכי' מלבד המחלוק' הכללי צידיהם שכבר הזכרתי והוא שדעתם ז"ל לפסוק כרבי יהודה ודעת הרב ז"ל לפסוק כרבנן והם אלו' אם כתיב ליעין דרבני הר"ם נראה דפלי' בחדא ומורה בחדא עם כל א' ואי' מהרמב"ם החבר הסכים רבי' צמיש ששנת המרנן היתה שנת ו' וחולק עמו צמיש ששנת ת"כ היתה המחל' שמועה כי לדעת ה' שנת ו' היתה המחל' שמועה שנת תכ"א' אמנם איך ידקק עם דעת הרמב"ם ומאמר ז"ל ששנת המרנן היתה מולאי שמועה זו יתבאר צמיש ששנת הסביבית על פי דעמו ז"ל' הסכים עם צעלי המוספות ור"ם ז"ל צוה שכתב ששנת תכ"א היתה המחל' שמועה וחולק עמוה צמיש ששנת המרנן היתה שנת תכ"א' והנהי' הוא מוצא צידי' כי הפרש גדול יס' בין מחלוקת הרמב"ם ז"ל עם פרש' ז"ל למחלקו עם צעלי המוספות ור"ם כי מחלקו עם רבי' לא לבד הוא לענין פירו' אלא גם כמקד צידיהם חלוק לענין הדין אחרי היוחס חולקים בידיעת אם היתה המחל' שמועה שנת תכ"א או תכ"א' אלא מחלוקת הר"ם עם צעלי המוספות ור"ם הוא לבד לענין פירוש מה שאמרו ששנת המרנן היתה מולאי שמועה' אלא לענין אינן צידיהם חלוק כלל' מה כי אחר שצידיהם מודים ששנת תכ"א היתה מולאי שמועה ומונה היתה המחל' שמועה' גם שצידיהם מודים שאחר המרנן לא מנו כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מולאי שציעית איכנוו שיה' ששנת המרנן לא מנה כי אם שמועה ולא יוצלים בהכרח ששנת השמועה ששאל לנו לדעת צעלי המוס' ור"ם תאל לנו לדעת הר"ם' האמנם צידי' וצוה מן הולד החלוק שצידיהם שנה א' כמו שהזכרנו בתקדמה והוא מוצא למי שיחשוב פ"פ מה שכתב הר"ם ששנת תתקל"ו היתה מולאי שמועה זה יתבאר בה' צמיש כי אפילו זה לא היתה כוונתו לבאר פ' בולי שנמשך' ואחרי זאת ההקדמה הוא' הכי צא ענה לפי המסובות המכריס לדעת הר"ם ותחליל מקובין דערבין הוא' וממנה עשה הרב עיקר כונו שכתב' וראשונה אמר שאי' איפשר לומר שהרב קיטר על תירון כי קחתי וכן צביה אשארל מאחר שהרב הביא לפסק מאמר רב אפי' שיה' שכן וכו' והוא צמי' על שגם צביה נחרד היות צמולאי שציעית אלא דעה רב פי' מה שכתב ששנת המרנן צביה היתה מול

הקבוצה לרעה זה העוסק אף כי הוא ירוק מאוד הוא מה שכתב הרמב"ם ז"ל
בשם שנות זה לבוס איזו גבולות שאמר אין מוכים ומשעת סחרצן אלא שצב שצב
גם כן קדם סחרצן כי יצא דמיון כי יצא דמיון שכתב חנני"ל שולל לכאן ולכאן
וקושינן את דבריהם למצא שאמר בגמרא דעבד זרע ונשקול וכל מה שחסי
וכעדי שפרמי כי אמרו חלו העפרים. לא יתכן למצוא אחר חנני"ל שחנן אחר זולתי
החשנן סא' וכל מקו' אפי' איזי קוצר לא בדבריהם ולא בדבריו איזי מפרש ונשקול
ומכל מה שחסי וכעדי שפרמי ע"ד פירושו אלא לומר שאינו רחוק ליוצא אחר
חנני"ל שום זכר קדושת אלא נשאר חול"ל מכל מקום חנני"ל חנני"ל חנני"ל חנני"ל
כרבי יסודר כמו שחסי וזכרן מהחלום. ואולי דעת הגאונים כי הוא ע"כ ולעומת
ומדבריו שעתו כדעת העוסק הנעלה שכתב הרב רבינו משה ואליו יחזק זאת הקצרה
שכתבתי"ל לפני. ופה נשלם זה השורש :

הצטרף הוא' והוא החלק החמישי אחרי אשר כענתי לי הדי' שרשים . נשרשים . מלוששים . מקדושים . ורחשים . שחולים צבית ' על פלגי מיי הצרכי' . לרצו צלות של הלכי' הנני זא עתה לזכר כי לעיני הדין בזמננו זה אין חילוק כלל בין קצרת הרצ רבינו ילחמ ורבינו חננאל לקצרת הרצ רבינו משה בר מיימוני כי שנת השמנו' לדעתם היא עולמי' לדעת הרצ רבינו משה בר מיימוני' ואחמיל יחומר כבר כודע מה שהשרשתי בהקדמו' ששנת השמנו' לדעת הרעצ'ם תהיה לעולם מחוחרת משנת השמנו' לדעת הר"י שנת אחת . וכן כי זה מוצאנו לעיני' בהקבל עם כל זה אחרי' צביוורו . וזה כי הרצ אמר ששנת תתקל"ו הי' מולא ששנת השמנו' . ואם כן עד סוף האלף עם זאת השני' נ"ס"ה שנים ועוד פ"ה שנים אשר היא שנת שמנו' לדעת הר"י יעלו קנ"ב כשנשלך יחוש שצניעות ילא לנו שהיא שני' ששית לשמנו' אשר לפי זה שנת פ"גו היא שמנו' . גם כבר כתבנו צפירוש ההלכי' לדעת הרעצ'ם צירוש הג' כי לפי שרשי' פירוש הר"ם והרצ ורבינו חננאל צבונין רע"ז וערכין אין צייחם לעיני הדין חילוק בזמננו זה כלל . ועם היות שכבר כתבנו זה תכלי' הציוור גם זה רצ' להרחות לחוש הכה הירמו אמר על שנת תתקל"ו שהיא שנת שצנ ועאה ואלף לחרצן שהיא מולא שמנו' . ומי שיחשוב חלו השנים לדעת הרצ רבינו ילחמ ורבינו חננאל רצ' אלף וק"ז יעלה צידו גם כן שאותה השנה היא מולא שמנו' וזה כי כשנקח לכל מאה צ' שנים יעלו כ"צ ועם שצנ יעלו כ"ט והם כולם ששנות ועוד שנת אחת . ואם כן מוצא עלינו לזכר עיני' כולד זה החילוק אשר שלא זא עמי' ההלכי' ולזכר כל זה בצלמיות חמש הקדמות קטנות הוצאות . כולם ככוחות למצין וישרות :

הקדמה ראשונה כבר נודע מחלוקת רבי אליעזר ורבי יהושע ב"ק דר"ה אם נברא העולם בשישן או בתשרי שרבי אליעזר קוצר שנברא בתשרי כל' בנר בריתו שהוא אדם הא' שנברא ברא' ויום הראשון מהלילה היה ברא' צהלו . ורבי יהושע קוצר שנברא בשישן כלומר שיום הראשון מהלילה היה ב"ז מאחר כמו שיתבאר לפנים . והנה צ"ן שכי אלה הדעות עוד היום אין לנו ראי' ומכרעת כלל לומר הלכתא כמאן והנראה שאנו קוועים היום ע"ד האומר שנברא בתשרי והראיה על זה הוא מה שתקנו לנו אנשי כנסת הגדולה זה היום תחלת מעשיך כל' על אדם הא' ובפירוש אומר בפרק ראוהו צית דין כמאן מל"י האידנא זה היום תחלת מעשיך כמאן כרבי אליעזר . עוד ראי' מדבריסין בפסיקת' בפרק דרשו "' בהמלאו והציאה הרצ רבינו נסים פרק קמא דר"ה תריא ברא' צהלו נברא העולם נמלאת חומר ברא' נברא אדם הא' ראשונה עולה במחשבה צ' כתיב צמלח' השרת וכו' כראה מכל זה שהדעת אשר ראי' לסמוך עליו הוא דעת רבי אליעזר וחף על פי ששמוזר ז"ל צאח' הקוגית חכו רצן כמני שפאל מוכין לצולל כרבי אליעזר ולתקופה כרבי יהושע ופרש"י כמני שפאל מוכין מוכין מוכין לצולל כרבי אליעזר' מוכין נח וברי' עולם ושנות הדור' מוכין כ' אליעזר מתשרי תחלת השנים . ולא ומוס דקצירא ליה בתשרי נברא העולם אלא ממוס דתשרי ר"ה לנ"י וצניסן נברא מדתכי' ולתקופה איסין כרבי יהושע ומשהביע תשרי ראשון כקראת שנה שניה ולתקופה כרבי יהושע שבשמוכין תקופת חמה והלכנה מוכין מוכין לומר צניסן נברא ונתחלת ליל ד' שמשא חמוס צניסן לפי' אין תקופת יסין נופלת אלא בדרבי' היום לפי' שלעולם יום ורביע צ"ן תקופת שנה זו לתקופה שבכנדה לשנה הצאה וכן מולדות הלכנ' מוכין מולד יסין צילל ד' כ"ט שעות ות"רצו חלקים ע"כ אשר מזה יר' צפי' הפך הנאמר י"ל שזה הפי' אינו מוכרח צבירא וכבר כת' הרצ רבינו נסים ז"ל דאיכא למימר דכי מוכין לתקופה כרבי יהושע לאו ממוס דק"ל כותיה צמאי דאמר דצניסן נברא העולם אלא לפי' שצו התחלת למיית' האילני' והפירו' שכל זה נמשך אחר מהלך החמה המתחילו לצאת מעט עד כאן לשונו . ואחרי שזאת הצבירא קובלת פירוש' ראוי לנו לפרש' צאופן שלא תסתור למע שייקדו לנו אנשי כנסת הגדולה . וא"כ נחבאר מה שאמרתי גם דעת הרמב"ן צפי' נח כן הוא .

הקדמה שְׁבִית יְדִיעַ הוּא כִּי מוֹלֵד בְּהַ"ח שָׁחַד מַחֲסִינִין עָלָיו חֲשׁוֹן הַמוֹלֵד
לֹא הִי' (לֹא) כִּמְלֹא צְעוּלֹס חֲבֵל הוּא כִּקְרָא מוֹלֵד תַּחַם וּפִירוּשׁ זֶה שְׂרָבוּחִית
ז"ל יִדְעוּ בְּחֵמֶס הֵן מוֹלֵד הַכְּבוֹדֹת הֵן מַפִּי הַקְּבִלָה שְׂרָבַע מוֹלֵד חֲדָשׁ כִּיֹּסן הֵא' 1
שְׁהִיָּה צְעוּלֹס לְרַעַת הָאוֹמֵר כִּי בִּיֹּסן בִּכְרָא הַעוּלֹס חֵל בְּנִי' שְׁעוֹת תַּרְנִי"צ חֲלָקִים
וְנִלִּיל חֲרָבַע שְׁמוֹשֶׁשֶׁת יַמִּי בִּרְאשִׁית כֹּהִ' שְׁתִּימֹן מוֹלֵד כִּיֹּסן הַעוּלֹס הִיָּה ר"ע תַּרְנִי"צ
וְיוֹס רֶחֶשׁוֹן שֶׁל יִירֵה לְפִי הַדַּעַת הַחֲבֵל הִיָּה כִּיֹּ' בִּצְדֵר צְעוּלָה בְּמַחֲסִינִין קֹדֶם
לִכְסֹן זֶה . וְכֹחַ כֵּן עַל הַעֲמָסָה הַזֶּה מַחֲסִינִין וְהוֹדִיעִימוּ שְׂרָבַע מוֹלֵד תַּשְׁרִי הֵא' 2
שְׁהִיָּה צְעוּלֹס הַבֵּל לִלְחַד שְׁשֵׁם חֲדָשִׁים מַחֲסִינִין הָאוֹמֵר חֵל בְּתַחֲלֹת שְׁנָה ג' מִיּוֹס
שְׁשִׁי שְׁמוֹשֶׁשֶׁת יַמִּי בִּרְאשִׁית לְרַעַת הָאוֹמֵר כִּי בְּתַשְׁרִי בִּכְרָא הַעוּלֹס כְּלוֹמַר שְׁמוֹלֵד
תַּשְׁרִי הַעוּלֹס הִיָּה ו' יִדְעִים וְיוֹס רֶחֶשׁוֹן שֶׁל יִירֵה לְרַעַת זֶה הִיָּה יוֹס כִּיָּה לִלְחֹל
שְׁמַלְפִּי . וּלְפִי שְׁדַעַת רְבוּחִית ז"ל יוֹס אֶחָד צְעוּלָה שְׁחָב שְׁנָה וְכָל שָׁכַן הִי יַמִּים
לְרַעַת הָאוֹמֵר כִּי בְּתַשְׁרִי בִּכְרָא הַעוּלֹס וְכָל שָׁכַן וְקִי' שְׁשֵׁם חֲדָשִׁים לְרַעַת הָאוֹמֵר 3

לומר ראשון להשגות שבע שרי השמחה ואינן כן שנה יוצל לדעת רבנן : גם כדמות הכרה שרי דקדוק לשון משכנכו ח"ל ולי אחת יכול לומר שיהיה זה שאחרי מדייק ועלמיהם השעה ששכנכו גם מנו ועינין ועד תשרי חשב שנה אחד והשנה היא אחת בתחיל שמעט ששם אחת חומר בן וכו' אלא לא מן וכו' וזרדי בהשגות הקצרי נתבטל העקובז מן ונחזור לעיקר הכרח ולומר שמעין ועד תשרי גם לו על פי חזק והשגות ששכנכו התחילו מתשרי שאחרי הכרחה ולכן לא הקשה לדע' רבי יהודה אלא הוה ליה בתלמיה ששכנכו כהשגות המשיג' שנה חלה שרין וכו' וישבו קצרי לחיבתן וזפרטו ח' מן והיא דלא תקשי מלמד כשהיה הצית בהכרה לנו לדע' רבי יהודה לחזיר לדבריה הראשון ולומר שהשגות חדשים שיש מציין ועד תשרי הם שנה אחת מכלל השגות ששכנכו ואם כן יאל' החרגן צמולא שצ"י : עוד לומר שההכרה שהכריחו למקשה להכריח בהשגותן שנה האחר הוא חדשים שמעין ועד תשרי ולומר מולא צית חרז בתחיל יוצל סוף דקדוק לשון משכנכו לנד לא הצריחא האומרי צית חרז הצית מולא שצ"י דהיה ודאי פליגא דשנת תחיל יוצל לאו מולא שמע' מקריא ולא שנה היוצל גם כן וכדכתיב' : אמנם לדע' רבי יהודה חף על פי שנתבטל' זאת הקנה לפי שיש קנה אחרי דעריפא מיהא והוא כי היכא דלא תקשי צריחא אצריחא הוכרחו לחזור לקצרתו הראשונה וזה הכרחא לעניות דעתי צ"י זאת הקוביא על פי פרש"י והוא מוצא ח"ך לדעת הרמב"ם כל הדברים מחוקקים בתקנה ורוב מאלו הדוחקים עוד אינם . חף כי קלה מהלומר גם לדעת הרמב"ם אנו לריב' חליו . ובו נשלם ציבור כל זאת הקוביא לדעתו והתחיל ציבור קובין דעבודה וזה ולבאר הגרסא שהיה לו לרז ז"ל כי בכאן יש מקום עיון וזרדי שלא היה לו לרז גרש"י ז"ל כי אי אפשר לקיימה עם דעתו ז"ל . חה כי אחר שגרש"י הוא צנויה על ששנת ת"כ היתה מולא שצ"י ולכן לוח לחוסיק שנה ח' ולדעת הרז היתה מולא שצ"י שנת תכ"ח חס כן זרדי אי אפשר להסכים זאת בגרסא עם קצרתו ז"ל האומנם צדק הגרסא ח' אצ"י פ"י אחר צום האומר ועל פי אפשר להסכים זאת הגרסא עם קצרת הרז צ"י משה חלל לפי הפ"י שפי' רש"י שרולה לומר לשלילי לתחל המונה לשנות החרגן אי אפשר להסכימה עם קצרת הרז ר' משה צלי ספק . חלל בגרסת רבינו מנחם ז"ל יש מקום ספק כי מלד ח' נראה כי זאת היא גרסתו של הרז חה כי אחר שלוחת הגרסא שנת תכ"ח היתה מולא שמע' וזאת היא קצרת הרז גם השנה שחל' לנו שהיה שמע' על פי זאת הגרסא היה עלמה חלל לנו לקצרת הרז צלי קום חילוק כמו שאמרתי למעלה וכמו שאבאר בשלימות בחלק החמישי . חנה זרדי מזה הלד חפ' ל' שזאת היתה גרסת הרז חלל מלד אחר אפשר לקפק צום והוא כי אחר שזאת הגרסא היא צנויה על קצרת רבי יהודה שגם צפי הצית לא מנו יוצלות כלומר ששנת היוצל עולה לכאן ולכאן . והשתחילו למנות שמעין מתחלת צבין הצית ולכ"א וכנלר מימיהו תחתין שרין או נעפי עליהו חוש לפי שהתחלת השגותן הסופר היתה משנה ששית לשמעת לקצרת רבי יהודה . והרז פוסק צום כרצון שמו יוצלות צפי הצית כלי' ששנת היוצל אינה עולה לכאן ולכאן . ולפי דעתו לא התחילו למנות חלל לאחר ו' שני' מנות תבין צנת ששנה עולה הכה וזה הלד נראה שאינה זאת גרסת הרז . האמת שאין זה הכרח חזק כ"כ שאיפשר לומר שכוונת האמורא לא היתה כי חס להודיענו אחר החרגן שנת השמחה נבקל להשגותן הסופר לא ללמדנו שמו צפי הצית ואחר שלחשגון האמורא יאל לנו ששנת תכ"ח היא מולאת שצ"י ולדעת רבנן גם כן חלל לנו אותה השנה עלמה אינו רחוק שיהיה זאת גרסת הרז . ואם לא הייתי חושש שלא להרבות גרסאות הייתי חיו' בגרסת הרז אינה קום אחד מהמכרות חלל היא גרסא שלישית מולאתה עם הצ' הברכיי צמקת ע"ז צפרי הכשא ונעלה החכ' השלם דון יהודה חלנצט יו' והיא גרש"י עלמה זולתי שאינו כתוב גם ונעפי מלד שחא והוא עלמו מה שכתב הרז . וזהו אי מקופק חס היתה זאת גרסת הרז ובקבול הדוחק שהוא להרבות גרסאות . וזהו היא גרסת רבינו מנחם ז"ל ואחבלו הדוחק שאמרתי למעלה או היא גרש"י עלמה על הדרך שאפרסנה בחלק הרז צע"ס . ולזה דעתי יותר בטוח אינ' בנאומי חרץ חלל חס חמצי הדור יו' צירו צעכלם כיד חלדים העוזה עליהם על כן על כל דברי האגרה הזאת שקיפו צע"ס וסבליהם . להוליאם לאור ולגלות מלפניהם . לדבריהם חנה אחי ואחובי חת פריהם . הכלל העול' שכבר כתברו שתי הקוביא לדעת הרז ואין להרהר אחריו כלל זולתי דוחק קטן שיש בדבריו והוא שנאמר שמנו ישראל חשגון אחד צפי הצית וחשגון אחר אחר החרגן עם היות האמת שלא היה יוצל נוהג צפי הצית כמו שלא היה נוהג אחר החרגן ואף חס הי' יוצל נוהג צפכ' הצית ולא אחר החרגן איכא לחקש' כי חאי קושיא כמו דכיון דהלכתא כרבנן דשנת היוצל אינ' ממוין שמענו חס כן חפילו אחר חרזן הוה ליה לחקופי שיתא צקוק שצנה שמענו כי היכי דליתו שמענו צומכיהו כדינא חליצא דרבנן דכל דתקון בעין דאורייתא חקון כל שכן השתא דליכא חלוק צין קודם חורגן לאחר חרזן ולא היה היוצל נוהג צד החרגן כמו אחר החרגן חה לדעת רוב הפוסקים ולדעת הרז צ"י משה צר מימיו עלמו . והאמת כי זה הדוחק הוא צל צרוז הדוחקים שיש לכל אחד וא' ומפרשים הברכיי מלד הרבנים זכריס לברכה מלד כי גם צום יע' לי להפך צויתו של הרז כאשר יאל בחלק השני צה' ומשגלום ציבור כל דברי הרז על כהן יאל בחלק הה' צה' :

השורש הד' מוכח הדומק הקטן שאומרת למעלה שיש כבוד הרב רבינו משה גם שדברי רבן הם כסתם ומכח לנו לחלק דחה הפוסק העולם פירשו של הרב רבינו משה וכתב דגם כן אחר המרבן ראוי למכות ויבולת כמו קודם . ודלוי לניין דרבניו פירוש השני קוביות המכרי בדרכו בשאר מקצרות . והנה בקוביין דערכין אין לידך פירוש אחר כי אם הפירוש שפירשתי צה לדעת הרב . האמנם בקוביין דעבודה זה הליך לרדך פירוש ועוד לא יעלה ידינו כי הוא דבר צרור שגויה הסקויה היא כבוד זה הפוסק אחרי שאינו ונשקול מכל מלה מסי' ובברר אחר הרב ספרא זו מוכח זאת סקויה והפירוש שאפשר לומר בזה

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

כל הַפּוֹסְקִים הַחֲדָרִי' שֶׁבְּסֻכּוֹס כְּרָחָה שָׁמְנוֹת הַשְּׁמִיעָה לְדַעְתָּהּ רַעִי וְרַעִי לֹאֵךְ הָלָה הֵם פִּי' וְפִי' וְחִי כֹחַ עָסָם פִּי' וְפִי' כִּי מוֹלָדָה שְׁמִיעָה יִמְיָרִי כִּי הוּא אֶרֶץ הַמִּינְיָוִת אֲשֶׁר הַחִיּוֹן בִּימְיָרִי . עוֹד אֲמַרְתָּה לִּי שָׁמַיִם עֲדִים כְּאֵלֶּיךָ * וְהֵם מְגִדִּילֵי הַגְּבֻלִים . הָלָה הֵם הִיךְ קַעֲדִים גִּלּוֹן . וְהִיךְ רִבְנוֹ הָלָה גִּלּוֹן אֲשֶׁר מִלְּאִתִּי לְשׁוֹכֵס בְּקֶסֶר הַמִּינְיָוִת לְרִבִּי אֲזָרְתָּה בְּרִבִּי חִיּוֹן הַכְּשִׁיף זֶלֶר . הֵם לְשׁוֹן רִבִּי קַעֲדִים גִּלּוֹן שֶׁכֶּחַז בְּקֶסֶר אֲחֵד מִקְסָרֵיו שֶׁחֲזַר בְּלָשׁוֹן עֲרִבִי אֲכֹנָה הִזָּחָה אֲשֶׁר אֲחֵד עוֹמְדִים בָּהּ . הִי' שֶׁכֶּחַ אֶלֶךְ רִלְיָה לְמַלְכוּת אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס וְהִיא שֶׁכֶּחַ דִּי אֲלֵפִים הַרְפִּי' לְבִרְיָה עוֹלָם לְחַשְׁבִּינִי וְהֵם אֲחֵרִים שֶׁחֲתֻמִּים הִיוּ לְבִרְיָה דִּי אֲלֵפִים הַרְפִּי' : וְהֵם יַעֲלֶה בְּלָכָךְ שֶׁחֲתֻמִּים הֵם כֹּכָב כִּי קָדְמוֹנִי כִּתְּבוּ לָנוּ מִקְרֵית בְּרִית לְהַמְלִיךְ עָלֵינוּ קֶדֶר עוֹלָם וְצִין מְלִיכּוֹת אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס שֶׁחִי שִׁמִּים וְכִתְּבוּ קִימוֹן בְּדַבָּר כִּי אֲנִי שֶׁכֶּחַם הַרְעַנ . וְהֵם מִלְּאִתִּי בִּין חִי שִׁמִּים אֲשֶׁר הֵם הַמְּלָכִים בְּחֻלְקֵי רִלְיָה לוֹלֵכִי אֲלֶכְסַנְדְּרוֹר בִּין שָׁמַיִם עוֹלָם אֲשֶׁר הֵם הַמְּלָכִים דִּי אֲלֵפִים הַרְפִּי' לְבִרְיָה עוֹלָם לְחַשְׁבִּינִי שֶׁחִי שִׁמִּים בְּדַבָּרִי קָדְמוֹנִי . וְהֵם בִּינִימָה לְחַשְׁבִּין הַמְּלָכִים כִּי אֵה שֶׁכֶּחַ חִי' שֶׁלָּה בְּדַבָּרִי רִבְנוֹתִי וְאֵלּוּ הַמְּלָכִים בִּין שָׁרָה הַשְּׁמִיעָה פּוֹחַת שֶׁכֶּחַ חִי' אֲחֵד עַל הַשֶּׁכֶּחַ הַחִי' שֶׁחִי אֲכֹנָה הַמְּלִיכּוֹת וְהַרְשָׁאוֹתִים פִּתְחוֹת מִמְּקַרְר הַשִּׁמִּים בְּקֶדֶר עוֹלָם עֲכִיד . שֶׁכֶּחַ הוּא מְנוֹחֵר לְדַעְתָּה הַגִּלּוֹן שְׁמִיעָה רִבְנוֹתִי זֶלֶר בְּכָל הַשְּׁמִיעָה הַמְּלָכִים בְּקֶדֶר עוֹלָם שֶׁהֵם מִיּוֹקִדִים עַל מוֹלֵד וְיִיד ס' לֹא עַל בְּהִרְיָד . עוֹד הַפִּרְיָ עַל הַמְּלָכִים וְהֵם שָׁאִין לְחַשְׁבִּין שֶׁהֵם פְּכִים לְחַשְׁבִּין בְּהִרְיָד וְאֵךְ שֶׁאֵה הַמְּלָכִים שֶׁהֵם הַגִּלּוֹן וְכִתְּבוּ לְבִרְיָה חִיכָה כְּמִלְּאָה בְּקוֹנִין דַּעְוָה זָרָה עַם כָּל זֶה רַחֵם לְקוֹמֵךְ עֲלֵינוּ בְּכָל מַה שִּׁיֵּאֵר זֶה וְכִיּוֹלָא צוּ . גַּם חִיפֶשֶׁר לִי לִמּוֹד שֶׁאֵה נְעִיד לַעֲיִין בְּקִימוֹן שֶׁכֶּחַח בְּמִדְרָא מִלְּרַבִּינִים וְשִׁמְכָה עוֹד כְּמִלְּאָ שֶׁכֶּלְלָה זָהָה הַגְּרָסָה אֵה נֶפֶ' לַעֲיִילִי . לְחַתֵּךְ בְּקֶדֶר עוֹלָם שְׁרֹלָה לִמּוֹד לְחַתֵּךְ הַמְּלָכִים עוֹלָם לֹא לְמוֹנֶה לְשִׁמִּים הַמְּלָכִים כְּמוֹ שֶׁפִּרְשִׁי' . דוֹק וְהַשְׁכַּח כִּי אֲנִי שֶׁכֶּחַ חִי' אֲשֶׁר מִלְּאִתִּי בְּרִי' שֶׁלָּה הַחִיּוֹן כִּי הַמְּלָכִים : אֲכֹנָה כִּתְּבוּ לֹא הוּא לְחַתֵּךְ בִּין גַּם בְּקוֹף הַלּוֹחַ יַעֲרִי' לְחִיּוֹן לְחִיּוֹן אֲנִי בְּפִרְעַת צִי' : הַכִּלְל הַעוֹלָה שֶׁקָּבְלָה הַגִּלּוֹן הִיא הַשְּׁמִיעָה בְּקֶדֶר עוֹלָם מִיּוֹקִדִים עַל וְיִיד ס' לֹא עַל בְּהִרְיָד . וְרִבְנוֹ חִי' גִּלּוֹן זֶלֶר כֶּחַז בְּחַשְׁבִּינִי שֶׁלָּה שֶׁשֶׁלָּחוֹת עַל מוֹלֵד בְּהִרְיָד לְמַה חֲחִרִין לְאֲחִיר לְחַשְׁבִּין מִמֶּנּוּ וְהַשְּׁמִיעָה לֹאֵה בְּחִירָכָה הַרְבֵּה וְלָכֵן אֲנִי מְנוֹחֵר כָּל דַּבָּרִי וְכִתְּבוּ לְבִרְיָה חֵם לְשׁוֹכֵס הַשְּׁמִיעָה אֲשֶׁר רַחֵם לְקוֹמֵךְ עֲלֵינוּ הוּא מוֹלֵד וְיִיד ס' לֹא עַל בְּהִרְיָד וְהֵם שִׁיכְרוּ מוֹלֵד בְּהִרְיָד הוּא לְלַמֵּד לְחַמְלִידִים בְּקֶדֶר אֲחֹרֶם הַעֲנֻתִים הַמְּלָכִים : אֲכֹל קֶדֶר עוֹלָם אִין לְמִדִּין מִמֶּנּוּ . וְהַכְּתוּבִים יוֹדִיעִים עֵינֵיךְ הַדָּבָר . וְכָל מַה שֶׁשֶׁמְּנַח חִילּוֹף דָּבָר זֶה בִּין מִמְּנַח שֶׁכֶּחַ חִיּוֹבֵל בִּין מִמְּנַח בְּדַבָּרִים אֲחֵרִים אֵל תְּקוֹמֵךְ עֲלֵינוּ כִּי בְּדַבָּרִים [בְּדוֹיִים] הֵם וְהֵם בְּדַבָּר זֶה אֲכֹל מַה שֶׁפִּירִשְׁנוּ לָךְ עַד כָּאֵן . וְהֵם כֵּן כִּתְּבוּרָה יֵה שֶׁכֶּחַחִי הַכִּלְיָה הַחִיּוֹר שֶׁחִי כֶּחַז בְּפִירִשׁ שָׁאִין לְמִדִּין קֶדֶר עוֹלָם מִלְּאִתִּי הַשְּׁמִיעָה חֵף עַל פִּי שְׁמִיעָה הַגִּלּוֹן הוּא שֶׁשֶׁעוֹלָם בְּכִרָה בְּכִרְכֵּן כְּמוֹ שֶׁכֶּחַח בְּחֹלָה הַשְּׁמִיעָה : וְפִי' בְּדַבָּרִי צִמָּה שֶׁאֲמַר וְכָל מַה שֶׁשֶׁמְּנַח חִילּוֹף : דָּבָר זֶה חֵף מִמְּנַח שֶׁכֶּחַ חִיּוֹבֵל וְכִי' בֹּא חֵף בְּחֻלְקֵי הַחֵף אֲנִי בְּנִמְנַח הַשֶּׁם : ה

כי צינן בנרר גס צעציל קצות אחרות זכרס צעלי אעצור אסר אין כאן מוקדן
צעציל כל זה ראו ויסקי זה העשטן להככים זה הזמן המועט ר"ל הדי ימים
או הדי חדשים צחטטן שבתו העולם ולפי שגמולת העמים הוא ומחשבי תולכיו
לחטותה למחפרע קן עיי קינן ריעו תרומ"צ או עיי קי וי"ד סי מולד חשרי של
העסס הקדמות עתה שסס חסו ומלאו עתה צהר"ד והאות ע"ז שסס נכחון
לקינן צדקליס שהוא מותרו חדשים או לקינן ר"ח תחע"ו עתה מותר עתה
פשוטה וכעליך אותו על צהר"ד ילא לנו שמו"ל כיסן הצא הדי ד"ע תרומ"צ וסקי
הי מולד חשרי הצא הוא וי י"ד סי :

דוקדמה ג' כחצות צנלי העצור וחי' זאת - זה החשבון מזהירך אשר אמרנו
 אין כל צדי עולם ומחילים השבועים מומנו אצל כל צדי מרחק אינם
 חוששים לה' ימים הנבחרים או ה' חדשים כמו כל צדי מערב אשר אכחנו ומכללם
 ולכן ומחילין השבועים מו' י"ד ס' כלומר כי השנה הזאת שהיא סיו' לפרט ליעתנו
 היא שנה ס'ה לדעת צדי מרחק ואין זה חילוף כלל בחשבון קצונו מועדי השם
ימצד המקודשים וזה כי אף על פי שזאת השנה לדעתם היא שנה ס'ה ולדעתנו
 שנה ס"ו מה יוסף ומה ית' אחרי שהתחלת השבוענו קדומה שנה אחת להתחלת
השבועים גם צעירן שנות העצור ח"י חילוף כלל כי הנה אכחנו ומעבירים על קד
 גי'ה אר' זע"ע והם על קד צה"י גי'ה - והנה גם לדעתם כמו לדעתנו השנה
 הזאת היא שנה עצור אחרי שלדעתנו היא שנה שלישיה למחז' ולדעתם שנה צ'
 למחזור והיא שנה עצור לדעתם והם כן אין שום חילוף כלל צין השבוענו לחשבונם
 אלא שאכחנו השבוע לה' ייח' הנבחרים ישנות שלמים שבענו משנות העולם
 וכדי להכניסם לחשבון עשבו מהם שנה אחת והוספתה על שנות העולם והם לא
 הששו לאלה ה' ימים - גם לה' י' חדשים לדעת האומר שצריך כנראה זעולם
 ואינם מוסיים לשנות העולם כי הם שנים שלמים :

הקדמה 7/ כתוצאה מכיוון שנעברה זרה בזה הענין 3/ או 2/ פעמים והי' ששנת ח"כ לבין הצית הייתה שנה 2/ אלפים תשכ"ח לעולם גם כתוצאה שם התחלת השנינות אחרים כגון ילידת מלרים ובין בית ראשון ומרצנה ובין בית שני והכל אצל מיוחד בן 3/ והנה יואל מוצא כי כשנחצר זאת התקדמה יום הקדומות אליה כולל לנו ספק בשנה 1/ זה כי לא ידענו אם זה השניון מחרצן הצית גם כל אותם השנינות שמכרו שם הם מיוקדים על השנינות שהוא בשר"ד וע"ז הדרך לא לנו ששנות השמחה לדעת רש"י ור"י הם פ"ז ופ"ח או הם מיוקדים על השניון בני מחר שחול 1/ יד"ם המאוחר שנה אחת מהשנינות ולפי זה שנות השמחה לדעת רש"י ור"י הם פ"ח ופ"ז :

הקדמה ה' וצוהרת והשכל והיא שכל אותם המעצבות שמכרו שם כגון שהיא ילידה ואלרים נצתה ז' אלפים תנ"ח וכן כל אותם המעצבות האחרים אינם קבלה אבל ראוי לנו לנצל כולם או רובם והכרחי הכתובים צומל כגו' שנחשבו שנות אדם הראשון עד שניולד צו' ושנות צו' עד שניולד בן צו' וכו' ונחצר הכל עד שפלה לנו השנה שכללה וע"ז הדרך פ"י רש"י בלוחות הסוביות : כל אותם המעצבות :

וְאֶחָדָם אֲשֶׁר כָּבֵד בִּיאָרְתִּי אֵלָיו הֵקֵדְמוּת הַכֵּן זֶה לְהַשְׁתַּמֵּשׁ מֵהֶם צִדִּיקִים כּוֹנֵנִי וְאוֹמֵר אִם אִתּוֹת שֶׁבְּרִיאת הָעוֹלָם הִיחָה בְּתַשְׁרִי כֹאשֶׁר כִּתְּבָאֵר בַּהֲקֵדְמוֹת הָאֵל כִּשְׁכַּחְצֵר אֵלִית הַהֲקֵדְמָה הַאֲחֵרוֹנָה כּוֹלִיד תּוֹלֵדֵת אֲתֵּמֶת בְּהִכְרָה וְהִיא שֶׁכָּל אֲתֵּמֶת הַתַּשְׁבּוּנוֹת הֵם מִיּוֹקְדִים עַל מוֹלֵד ו' י"ד ס' לֹא עַל מוֹלֵד בְּהִרְ"ד הַקּוֹדֵם שֶׁנָּה אִתּוֹ חָה כִּי אֲתֵּמֶת שֶׁתַּשְׁבּוּ לְמוֹלֵד בְּהִרְ"ד הַקֵּדְמָה הִיחָה כִּי לְהַכְיִים בְּתַשְׁבּוּן הֵם יְיָ שֶׁיֵּשׁ מֵעַתָּה הַתַּחֲלָה בְּרִיאת הָעוֹלָם עַד מוֹלֵד ו' י"ד ס' וְלִכֵּן הוֹלִיכּוּ לְהַשְׁבּוּ וְהֵם הֵם יְיָ כֹּאֲלוֹ הֵם שֶׁנָּה אֵל כֹּאשֶׁר כִּתְּבָאֵר בַּהֲקֵדְמוֹת הַשֵּׁנִי אֲזַל בְּתַשְׁבּוּ לְבְּרִיאת אֲדָם הָאֵל וְכֵּנִה הוּא הַתַּשְׁבּוּן עַד הִכְרָה כִּפִּי הַהֲקֵדְמָה הֵם אִם בְּרִיאת קֹדֶר עוֹלָם הַתַּחֲלָתִי הִיא מֵאֲדָם תְּרַאשׁוֹן עַד הַמֹּצֵל וְכִי לֹא כּוֹסִף כֻּלָּל כִּי בְּרִיאת אֲדָם תְּרַאשׁוֹן וְמוֹלֵד ו' י"ד ס' הֵם צִוִּים אֶחָד אֶחָד אֶחָד צִוִּים אֶחָד וְהֵם כֵּן לָמָּה כּוֹסִף כֻּלָּל וְכִי שֶׁהַתַּשְׁבּוּן עַד הִכְרָה לְמוֹעֵלֶת שֶׁמִּתּוֹת לְדַעַת רַעֲ"ו וְרִ"ל הֵם פִּ"ז וְפִ"ח הוּא מִיּוֹקֵד עַל כִּי מֵהַ שֶׁאֵם וְשֶׁנָּה אֲרֻעַ מֵאֲתֵּמֶת וְעֹסְרִים לְבָצֵן הַצִּית הִיחָה שֶׁנָּה שְׁלֵשָׁה אֲלֵפִים וְשִׁמְנָה מֵאוֹת וְכִי הוּא לְהַשְׁבּוּן מוֹלֵד בְּהִרְ"ד וְהֵם אִתּוֹ כֵּן אֲזַל הוּא לְהַשְׁבּוּן מוֹלֵד ו' י"ד ס' אִם כֵּן בְּהִכְרָה הִיא שֶׁמִּתּוֹת הֵם פִּ"ח וְפִ"ח וְכֵּן הַשְׁרִיכּוּ לְמוֹעֵלֶת שֶׁלְדַעַת הַרְעוּסִים שֶׁנָּה הַשְׁמֹמֶת הִיא שֶׁנָּה פִּ"ח אִם כֵּן כִּתְּבָאֵר כּוֹנֵנִי וְהֵם כֵּן דְּבִיר אֲשֶׁר יֵלֵךְ מִפִּי אֵף שְׁלֵפִי הַמֵּתָה לֹא מֵלִצִּי אֲזַל כָּל מֵהַ שֶׁהִתְרַחֲבִי לְדַבֵּר וְהַקֵּדְמוֹת לְחַבֵּר הֵם כֻּלּוֹ בְּדַבְרֵי הַרְבֵּה בְּתַפְלָה פֶּרֶק י' מֵהַלְכוֹת שְׁמֹעַת חָה לְשׁוֹנוֹ וְהֵם אֲתֵּמֶת הַתַּחֲלִיל לְמוֹת וְאַחֲרֵי י"ד שֶׁנָּה מֵשְׁכַנְכֵּן וְכִי כֹלְלָתָה אֲנוֹ' בְּשִׁנָּה אֲלֵפִים וְתִקְ"ב וְהֵם מֵאֲחֵר מוֹלֵד אֲדָם תְּרַאשׁוֹן שִׁיחַ שֶׁנָּה שְׁכִיית לִיכִירָה הַתַּחֲלִיל לְמוֹת וְכִי עַד כֹּה וְהֵם וְהֵם רִאשִׁי כִי מֵאֲחֵר מֵהַ לֹא הִיחָה שְׁכִיית לִיכִירָה לְהַשְׁבּוּנוֹת וְהֵם כְּעֵינֵן הַלְכוֹת קֹדֶם הַחֹדֶשׁ לֹא זָכַר בְּשׁוֹם הַשְׁבּוּן כִּי אִם שֶׁנָּה הִלִּירָה לֹא מוֹלֵד אֲדָם תְּרַאשׁוֹן אֲזַל כִּיּוֹן לִכָּל מֵהַ שֶׁאֲתֵּמֶת וְכּוֹנֵנִי לְמוֹד כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁאֲחֵר הַתַּשְׁבּוּנוֹת כּוֹלֵם הֵם לְשִׁנָּה הִלִּירָה הַתַּשְׁבּוּן שֶׁלְפָנֵינוּ בְּהִכְרָה הוּא לְמוֹלֵד אֲדָם תְּרַאשׁוֹן שִׁיחַ שֶׁנָּה שְׁכִיית לִיכִירָה מֵהַעֲשֵׂם שֶׁכַּחֲצִית וְהַתְּרַחֲבִי אִינִי לְרִיךְ וְהֵם אִם כֹּאֲמֵר שֶׁהֵם הוּא הָעוֹלָם כִּדְרָה בְּצִיָּן וְעַתָּה יֵשׁ מִקּוֹם לְקַסֵּק אִם אֲתֵּמֶת הַתַּשְׁבּוּנוֹת הֵם בְּצִוִּים עַל מוֹלֵד בְּהִרְ"ד שֶׁהוּא מוֹלֵד הַשֵּׁנִי הַקּוֹדֵם בְּתַשְׁבּוּת וְכִי הַשְׁבּוּ לְאֲדָם תְּרַאשׁוֹן שֶׁנָּה אֵל מִכִּיָּן וְעַד הַשֵּׁנִי אֵף כִּי זֶה דּוּחַק גָּדוֹל אִם כֹּאֲמֵר שֶׁאֲתֵּמֶת הַתַּשְׁבּוּנוֹת הֵם מִיּוֹקְדִים עַל מוֹלֵד ו' י"ד ס' וְשֶׁלֹּא הַשְׁבּוּ לְשִׁנָּה מִדְּשִׁים הוֹאִיל וְלֹא הִיוּ שֶׁנָּה שְׁלִימָה אֲפִילוֹ שִׁיחַ כֵּן רִאשִׁי הָעוֹלָם כִּדְרָה בְּצִיָּן עַם כָּל זֶה יֵשׁ לָנוּ לְמוֹ' שֶׁכָּל אֲתֵּמֶת הַתַּשְׁבּוּנוֹת הֵם מִיּוֹקְדִים עַל ו' י"ד ס' לֹא עַל בְּהִרְ"ד ו' י"ד ס' חָה כִּי לִכֵּן הַקֵּדְמוֹת שֶׁנָּה מֵאֲחֵר אֲלֵכֶם קוֹבִיִּים בְּתַשְׁבּוּסֵם כִּי אִם עַל מוֹלֵד ו' י"ד ס' וְהֵם צִוִּים לְהַשְׁבּוּן הַתַּחֲלִיל אֲשֶׁר הִיוּ בְּצִל וְיִיקְדוּ כָּל אֲתֵּמֶת הַתַּשְׁבּוּנוֹת אֲוִלִי אִם בְּגִדֵּל יִתְּצוּ מִכִּיָּן רִאשִׁי מֵחֵלֶּם בְּצִי מֵאֲחֵר וְהֵם כֵּן כָּל הַשְׁבּוּסֵם הוּא עַל ו' י"ד ס' לֹא עַל בְּהִרְ"ד וְכִי יִתְּצֵנִי שׁוֹם אֲדָם לְהֵאֵר וְעֵדֵד בְּזֶה רִאשִׁי בְּזֶה שֶׁאֵלִי כּוֹחַ דָּבָר שֶׁהוּא כִּנְגֵד גְּלוּבִי עוֹלָם הֵלֵךְ הֵם

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

דינא כהנא דין דתרי לטיי איתאמור ומעמי דרז נהגן ונס כן למידין אחר
שכתב הרב רבינו נסים ז"ל עלה דהסיה דפסקים חס לטיי ולי כהנא דרבי
צמי למעמד הסנה צבליה דלי חיל לקולא אעלי נקל צמי מדי ונחזי דא מקל
בתריהו אה מעקרי מלות הסנה לנחזי עד כאן אמי לאה סמירן לא קשה
מדי אף על בן דהיינו מנעלין כל תקנהא דרנכן ביון דלי אשפז כל שכן
דלין אנו מנעלין אוחס ודאי אנו שומרין שנה א' איה סנה הילכא לדעת
הרמב"ם זכורנו לזכרה וכיון שדרכו דרך יסרה כפי מה שכתבאר ליכא למימר
מלי חיות לקל בשאר שנים יותר מנזחא הסנה ד' לט אס כשמוד אוחס
חס צדי .

בהיר הוא בשחקים . יבנה חרצו יוצאם וחס פוכה דר הכופה יקים .
יפנן דחיו ומחזקים . יכנו דלרות מים עומקים . ללולים מוקים .
עד נכיל וכדע חס חוקי האלדים והדורות והדברים עתיקים כוחיקים .
נפירותים אומיים צלחי מוסופים . ולרבים נהיה מלדיקים . חכה להסיר
ככוכבי שחקים . כמאמר דכיל עיה ומעשכילים יסירו כושר תרקיע וכו' . אמן :

הלוח אשר יעדי להציא צו יחבאר צבירור שאס היה האמת שהעולם כנאל
בשמי כל חשונות קר עולם הס מיוקדי על ו' ייד ס' לא על צהיר .

מציחא ארס הא' עד שכולד שח ק"ל שנים . ק"ל : משנולד שח עד שחולד
אחוס ק"ה שנים . ק"ה : משנולד אחוס עד שכולד קינ' ל' שנים . ל' : משנולד
קינ' עד שכולד מהללח ע' שנים . ע' : משנולד מהללח עד שכולד ירד ק"ס
שנים . ק"ס : משנולד ירד עד שכולד חנוך ק"פ שנים . ק"פ : משנולד חנוך
עד שכולד מחולקל ק"ס שנים . ק"ס : משנולד מחולקל עד שכולד נלד קפ"ז
שנים . קפ"ז : משנולד נלד עד שכולד כח קפ"ז שנים . קפ"ז : משנולד כח
עד שכולד סס תק"צ שנים דכתיב . וכן נן שש מנחת סנה והמנול וכו' וכתיב .
סס נן מנחת סנה ויול' חס ארפכשך שנתים אחר מנול . תק"צ : משנולד סס
עד שכולד ארפכשך ק' שנים . ק' : משנולד ארפכשך עד שכולד שלח ליה
שנים . ל' : משנולד שלח עד שכולד עזר ל' שנים . ל' : משנולד עזר עד
שכולד פלג ל' שנים . ל' : משנולד פלג עד שכולד רעו ל' שנים . ל' :
משנולד רעו עד שכולד שרוב ל' שנים . ל' : משנולד שרוב עד שכולד כחור
ל' שנים . ל' : משנולד כחור עד שכולד תרח כ"ט שנים . כ"ט : משנולד
תרח עד שכולד אצרה ע' שנים . ע' : משנולד אצרה עד שכולד ילחק ק'
שנים . ק' : משנולד ילחק עד שכולד יעקב ס' שנים . ס' : משנולד יעקב עד
דרחו למלכים ק"ל שנים . ק"ל : המון שהיו ישראל צמללים ונאחזים ועשר שנים
כמין דר' . קק"י : משילאו ממלכים עד צנן בית ראשון ארבע מאות ושמונים
שנה . ת"פ : ימי צום ראשון ת"י שנים . ת"י : גלות צל ע' שנים . ע' :
ימי צום שני ת"כ שנים . ת"כ :

ג' חלק תחכ"ה

מיון שטות תחיל לקוק מ' שנה שכתב הסנה ואס כן מציחא ארס הא'
שהוא מולד ו' ייד ס' עד זה החשנן ג' אלפים תמיח שנה שלמים ואיפשר
שהסיון שכתבו צמחא ארבעים ושמונה עיר כיון לא . וזה נכללה הגרס'
שכתבתי למעלה מהגיון רבי' סעדיה ז"ל . דוק ותשכח .

אחרי אשר כתבתי זה הקודם מקן שכתב ימים או קרוב יוס' א' צמק'
הראה לי הנשא ונעלה חכ' השלם דון יהוד' צאנז' כשהפ' מערכי'
שהיה לו חקר ממונו וסחלה ולא אדע מי מקדושים צמרו ולפי שהאריך צמור
הסוגיא הזכר רחמי להעתיק לשונו פה מלה צמלה חסו ת' ועשרים שלמים
לד מעשה שח"צ צה' . הוה ליה שיתא צמנו כלומר ת"כ שנה וצמניעית פלומה
חרצ' . שנת חמשים עולה לשנת יוצל והיא תחלת יוצל הצא הילכך לרבי יהודה
לא היה צכל יוצל אלא מיט שנים : אי כרבי יהודה וצמנה להסיה לרבי יוס'
צראשכה לא משכחת לה דחרצ בית ראשון צמולא שציעית . י"ז יוצלות נפין'
מקראי דכתיב ויהי צמנוים שנה וכו' דל' ארבעים דמדרז' אצמכת דנכנסו
לארץ קודם צנין הסנה ת"מ וצית ראשו' עמד ת"י ארי תח"ז הרי י"ז יוצלות
סל ג' כ' ולי אסח יכול לומר שמעשה שכתבנו לארץ מנו שומין ויצלות דאס
כן כמלא בית ראשון חרצ' בתחלת היוצל כלומ' צמנה היוצל עלמה דשא ליכא
למימר שלא חרצ' עד כ"א דאס כן לא מוקדמי' שומעין דבי מלית צמנע שצמנו
ח' שחלקו משכחת חרצ' צמנה שצמנע ופלקים של יוצל והיינו שנה שציה
לשומע וזמן צמני' צמולא שציעית הילכך איפשר לן דאס תחלת יוצל שנת
יוצל עלמה . ולי אסח מולא שסיה יוצל צ"ד שנה אחרי אשר אצמכת שציר
דכתיב צמחוקל' . לא מוס' ז' שצמנו וכו' ולא מנו שומין ויצלות עד לאחר
ייד ואלה מולא שנת היוצל ייד שנה אחר שנה שצמנה שציר וכלתין צמנה
כעיל דלי מלית ייד מני' שפן לכו ל"ז אצמכת דצמנה ל"ז חרצ' אציה זיתא
מולא שציעית וסנה היוצל צ"ד שנה לד משנת החרצ' ולי דרבי יוס' דלעיל
אליצא דרבי יהודה אציה י"ז שנה מ"ז יוצלי שדי אסחי כלומר שצמנו על
היוצלות דל' ייד ומקן שצמני' לנענע שצמנו ח' שחלקו . שצו לאו תלה
אצמכת דתחלת' שצמני' חרצ' . ומשני הכן תלה שנין דאצמכתו כמחריצ' עד
דאסח ירמיהו כלומ' סך שלשה שנים שלר סכמריצ' עליהם דכתיב צמלכס יעל
מלך אסור על כל הארץ ועל שומרון וירל עליה . שלם שנים ולא סיה' להס
פנאי לחרש ולזרוע ולא מנו שומין ויצלות לא קא חצי' לאו . והאי דצמנו
עד דאסח ירמיהו ואסדריכו לאו דוקא דאס יוס' אציה ס' מ"ז ימי חקיה
שהגלה אוחס סכמריצ' עד שחזרין ירמיהו צמני' יאסיהו אלא סך תלה שנין
דאצמכתו סכמריצ' והיו צמנו גלות עד שחזרין ירמיהו לא חצי' לאו להס' שלם
ס' . כן שומעין והרבה מנצות יס' לי צמנ' חרצ' דבי מלית תלה שנין וצמכת
חרצ' צמנה מ"ז והיו שציעית ואסן צמני' מולא שציעית . ועד ייד שנה אחרי
אס

על זה דלי רז זה חיו רז צנין אחרי שאין כן דעת רבינו סעדיה גאון .
ולא רבינו הא"י גאון ז"ל כאשר כתבאר צמנוים סחגלתי למעלה וצמניל רז
מיון אין למנו מספרה רנכן סצורא דאף על גז דאפסיק הלכתא ככתבתי
צמילתא דא דלי עדיפי קמלי ולכן מכל חלה העומים כהנא לסמוך על דעת
הרמב"ם . ואחרי זה ראינו לאס כן לצאר דרך החשנן צנן . לחשננו לצמילת
ספולס כמו שפעה האמורא לחשננו לחרצ' הסנה . ואומר שאין לנו לעשות
כי אס לחלק שנות חשנן העולם מצמני' על שציעיות והסנה שחלל צמניעית
הא' עלמה שנת שומע . חס שאס נחלק ה' אלפים קס"ד על שצע ילאו כולס
צמניעיות . וכבר צמרכו כי שנת שנים וחרצ' ה' שומע אס כן וכו' . ואיפשר
לומר שזה עלמו דרך האמורא על פי גרסת רש"י ז"ל ופירות לטיילת לחס
לסדר עולם רולס לומר המונה לצמילת עולם וככה פירשוהו כל צמלי העבור
ולא כיון לחס המונה לחרצ' כמו שפרש"י ופירשוהו חס זה האופן כי כבר
צימרכו שנת ח"כ לצנין הסנה היתה שנת ג' אלפים ותחכ"ה לעולם . וסנה
תכ"ה סהיה שנת תחכ"ט סהיה תחלת שומע ואס כן כשנחלק ג' אלפים תחכ"ה
על שצע ילא לנו סהיה שנה שסית לשומע ולכן כשמוסיף שנה אחת על חשנן
שנת העולם ילא לנו לחשנן השומע לצמילת העולם כאלו שצמנה לחרצ'
והסנה אחי כשפעה הסיה מיומא דרז הוסא כפי גרסת רש"י ז"ל . ואיפשר
לקיימה צה הפירוש לדעת הרמב"ם ז"ל אס לא נחוס לקושיא מהשכל שאמרכו
למעלה כנגד רש"י כי למה לא נחן סיון שנה שיש לנו לחוסיק וככה הודעתי
צזה רל' שגרש"י עלמה סיה גרס' הר"מ ע"פ זה הפי' ולפי שחשנן חסא דסדר
עולם הו' מיוסד על ו' יידס לא על צהיר' כמו צמירכו ועל פי זה סדרך ליה
רז הוסא לחוסיק שנה א' וכבר הוספנו אכמנו צמי מערב אוחס שנה שצמנו
שנות העולם אחרי שכל השננו הוה על צהיר' א"כ ילא לך צמירכו שגרעת שנת
השומע צמנה תחא לך שצע שנות חשננו לצמילת העולם והצמניעית השומע
ונעשה כי ה' עלמה שנת שומע כפי חשננו לחרצ' וזהו כציא לשון הגאון
רבינו הא"י שכתבתי למעלה חס לשונו וכל מה ששומע חילוף דרז זה צין מנחת
היוצל וכו' ופירשוהו לענין שאיפשר סהיה צמני' הגאון חס שחזר שלכך חס
מיוסד לצמירכו ולכן מוסיפין שנה אחד כדי להסכים שנת השומע והיוצל הוסא
לחשנן העולם צלי חוספת ומגרעת עס שנת השומע הרוחיה כפי חשננו לחרצ'
ואחרי הגאון שכל זה הצל שצמניל זה לצד לא סיה לנו לחוסיק אוחס שנה צכל
חשננו חסני' . אצל הסנה היתה העונה שכתב הגאון ז"ל האמת שאחרי שחוספנו
אוחס צצמנע עננת הגאון או צמות אחרות אי זו שחסינה אין אנו לריכין לחוסיק
כלל על שנת העולם כאשר כתבאר וכל זה לדעת רבינו חננאל והצ' רבינו ילחק והצ'
רבינו משה צר מיימוני האמנם לדעת רש"י והראש' לריכין אנו לחוסיק שנה אחת
על חשננו צמכתו כפי מה שחזר רז הוסא . וכעפי חרצ' שחא ולחלקם על שצע
והסנה הוסא ה' שנת שומע . וכבר כתבתי שרלוי יותר לסמוך על דעת הרב
רבינו חננאל והצ' רבי' ילחק והרמב"ם ז"ל . והאמת ידעתי כאמנה שצמני' חלה
חיסא חלי למנה . וסילתי ומחילתי כי חלה לחכמים חכמי הדור הרבנים . הכר
פנים . צמפנע חלה הגאונים ולהכריע צמניהם . לא לי חקנן מחלומדיהם .
אצל לי ולדומים רבי וצמני' חלקה הצא להסלים דצרי :

דנצור השלישי והוא חלק האחרון צמירכו האס אנו מחייבים לשמור כל שנות
הספק אס לא ואומר ששורש דין זה חלי צמניעית האס אנו מחייבים
ענה צמניעית קרקע צמירכו חסור או מדרצן שאס אנו מחייבים מן חסור
סנה ראינו לנו לשמור כל שנות הספק כי כבר קדם לנו ספקא דלמירכ' לחומרא
אצל אס אנו מחייבים שומע מדרצן ודלי אין עלינו לשמור יותר מנסה אחרי
שהעיקר אללינו ספיקא דרנכן לקולא . והאמת שלח נחסיצנו צמניעית צומן סנה
כי חס מדרצן לפי שאין השומע סנה מן חסור חלה צומן היוצל סנה .
וחס שפשו צמכתו צמני' פק חסור מנסה חלל חקנן פרחצול . ואיני מליך
להציא סוגית הגמרא ופירוש על זה לפי שהוא פשוט סס הרצ' . ואוד ולין סוס
חולק . ואדרבה מסקנת רז הפוסקים שאף צומן צית שני לא נחסיצו צמניעית
מן חסור כי אס מדרצן כפי מה שכתב מנחת סהיה חסור כי גס לא חלה סיה
יוצל סנה לפי שלא ס' כל יסציה עליה וסכתו אור לכל יסציה . ואס יס חולק
אס צמנה הסנה סצמני' חס כתב צמנן הסנה נחסיצו צמניעית מן חסור .
אצל אחר חסנן אין סוס פתק קעון או גדול שחזר שכתבתי צמניעית כי אס
מדרצן . וסרול לעמוד על עיקרן של דברים צמני' צמנסות צמניעית סכתו סכתו
או צמני' מ"ע קמ"ה . גס הרמב"ם כן כתב צמנן סכתו סכתו צמניעית גס צמנ'
סעוריס צמנ' יורה דעה . לכות סרומות כן כתב צמניעית ואס כן אחרי שגרעת
כס הפוסקים אין שומע סנה מן חסור סנה כי אס מדרצן אין עלינו לשמור כי
אס סנה אחס ואף על גז דאסכתו צמילתא דרנכן דלי' לן ספיקא לענין דינא
דצמני' לחומרא כסחא דפוסקים צמנן צמנ' פוסקים יין אצמנן דלרין הסנה
ואצמנן לא לרין הסנה ולא פליגי חס צמני' כפי קמלי חס צמני' כפי צמנ'
אחרי לה להאי גיסא ואחרי לה להאי גיסא וכו' . הסנה דאצמנן חבי ואצמנן
סבי כולהו לריכי הסנה דשומע דאפילו צמנלח דרנכן עברי' לחומרא לחוסיק'
נפסין מספקא לא קסיה כלל דדוקא חס עברי' חבי דללא מילתא דמירחא
הוה וכן כתב הרב רבינו נסים סהיה חס לשונו אף על גז דצמנלח קיימא
לן איפכא דכל ספיקא דרנכן לקולא סחא כיון דלאו מילתא דמירחא סיה עברי'
לחוסא דמילתא ונדון דידן ה' ה' מירחא רבתי וצמילתא דלין רז סכתו
יכולין לעמוד צה וצמניעית אחר צמנסות צמניעית סכתו סכתו צמניעית
צמנלח ונחוקן רנכן דשומע זכר לשציעית . חס לשונו וסחא דלל חיקון כמו
יוצל זכר ליוצל מוסס דלין רז צמנ' יוצל לעמוד צה ליאסר צמניעית קרקע
סחא סבי רשומע על כאן . ה' שלא חקנו יוצל מוסס מורח צמנ' כס מורח
ג' או י' סבי סכל חס ספק . ואס כן לנו לשמור שנה א' ואפילו על
סנה אחס סיה אצמנן לרין אס מייצין צה אס סיה ספק סקול לענין

אשר תוכחה העיר דלמי יוצל לא תשכחם לה ואל ליכא למימר לרבי יהודה ליה ליה תד דרשא דא קרא כחיו ולקמן לא תשכח ז' שחלקו אלה מהך דרשא דייך אחי אשר תוכחה העיר סוף יוצל . וסד קשה היכי לא מדליי אלה הכך ג' שנים ואל אחרי צפיקי צחאל וסגלו שצט רחוב וסגט גר צטלו סיונולו עד שחזיקו ירמיהו * ואף על גז דמתרביי' החס מכו יוצולו לקדש שומעין ס"ט לרצון אצל לרבי יהודה מוקמי' סחס דלא מכו יוצולו כל' . ועוד היך יחכן ליעול שלט שני' לזדס אס כשעלה קנחריצ עליהם כזר מכו י' שנים או י"ז ליוצל ועלה עליהם ג' שנים והיך יחכן להפסיק אוחן ג' שנים ולחזור מניכס סרשטון ולמנוח י"ג י"ד ולקדש יוצל שנה כ' עד כאן או תחזירו למנוח אס ג"ד . ומחך הסויה אלו כרוא צעירי דאס חלה שכן דכתיב צספרים שצוט סוף . וס"ג הכך שני דגלגליהו קנחריצ עד דאחא ירמיהו וסדריניהו לא חסיו דוקא כקד דכל אוחן שסכים שסיו צבלות לא חסיו רבי יהודה צומין שומעין ויוצלו' וכדאמרין צפרי' צחאל אלה צחורה שנה שחורו ציוי' יאשיהו תחזילו למנוח ליוצל לא וסחצו סחורה שנה עד שנה סחרצו וסחאל שצוקן קדור כויו' סחור דצטכח ליו ליוצל חרצ הציה וסח וסחלי צציעיה ומסככח י"ד אחרי אסר סוכה העיר סח שנה יוצל שסרי סס סחור צצכח י"ח ליאשיהו כדכתיב צצכח דצצכח י"ח ליאשיהו כמאל סקפר צציה סקפר ועל דברי סקפר שלח סחלק אל סולרה סכציה וסמרין צצכח סחיו צצקיה לירמיהו וסדר לחולרה וסמרין לא סח סחיו סחס סחלק לסחור עסרת ססצעים . וס"ל דסדור . דכתיב וסחור סס סליון סלו וסדר זס ספיה יאשיהו לע"י צחורה סנה סס וכן מלחמי כסדר עולס צ"ח ליאשיהו סחלה סחלק יוצל וסחיו מלך ליא סנה מ"ח עד ליא כמס סח י"ד . וס"ל ליאסיוקס וליאסיוקס וס"ל ללדקיוס כדכתיב צצכח סחיו ס"ל וסח חרצ הציה . ומסוקמא ספיר כרבי יהודה כך סכנתי מלצי וסרה צעירי אצל לא שומעיה . וסח כך מלחמי ספר יסן מוגס סכחצו צו כך וסדעתי לרצויה וסרה צעיריה : איצני' אימל לעולס אליצא דרצון סחרה למלחיה ודקא קסיו לך לעיל סה ליה צצשה צצטע כ' קסחי וכן צציה אסחלר כ' צצז ומולאי סנה רב אסר סח לעולס וכן צציה אסחלר סציעיה קלי ורצון סח ודקי קסיו לך וכו' עד כאן לסויו :

אל חלדים ססס סח יודע וגס חרצ סככר סח יסיד אס רחמי זס סספרס צעס סככצחי זס סקודכרס . וגס אחרי כן ימיס רציס כסש' זכרתי אף אסכס צחורתי דכיו מעסס ידיו סמחה גדולה סמחתי אז אסרתי לא דבר רק סח צמס סססחלדתי להצין זסס סקובי' על פי פרס"י אחרי ססרס סספרס סח יסיה אסר יסיה סעלס מעט עיניו אז לא רלה ליסצ סכרס' כסחור ואף על גז דלענין דכס לא כפיקא לן ידיו צין חלו סכרס' וסן סחור עלי סיה לקלר כמס שכן עסיתי צקודכרס סלס סכרכתי כ' אס צעולה לענין סדין וקלרתי דצצרים סהס לענין ספלול לזד עס כל זס אחרי סססכרס' סכמלסות בספריס צציה צצין סחק לסיוס סכמס סכרס לפי' סרמצי' על סקובי' . רחמי לסחריק מעט ולדקדק על דברי חרצ סספרס סה ועל קוסיוסיו ססקסס ולגולו סח סככר רס"י ז"ל כרי לסקצי עליהן לעניויה דעתי כ' כל מס סחור צציה ססס כס סח מוגס סלמחתי מלסויו ז'ל סססחלי למעלה כקודכרס' . וכל זס גבי סקוסיות סססחורטו כ' :

הקושיא סרשוכה ססקסס חרצ סספ' ססס כזר סעירויה עליה וסעוסה סעוסה וסחק כמס קוד' רחמי דכיו וססצחי עליהן כרוא לפי כחי ס"ל . וספ' ספירס חרצ סספ' ססס צמס סחור סח ליה סחלה יוצל סח דחוק מלך כמסור לכל :

הקושיא ססכיה סח דלס מוסכחי' דלמי יוצל אחר י"ד סנה וכו' סח כמי ודלי לא קסיו צמס סככצ רס"י ז"ל דלרבי יהודה לא כצירי' ליה לסך דרשא וסחור דרש ליה לדרשא אסריכא וסל סמיע לן הי כיה סחיה דרשא' ואף על פי סצצצרים סחלה כרוא רס"י ז"ל כמסככצ צמס סלס ידע עס כל זס סככרס לכו מחוך קוביה סגמ' לסחור רלי' ססיה ידוע לצעלי סגמל סזסח דרשא' איה סוככרס לרבי יהודה וכו' יס' לו דרשא אסרס ככחצו וסרליה על זס סרי' ססקס' עליו סססציה זסס סרשוכה למסס לא סקסס דלעס ר' יהודה אלה סח ליה צחלסל צצטע וסן סחור סיה לו להקסס זסס . ועד אסרס וסח י"ד שנים אסר סחצין דלסיו יוצל לא מוסככח לה לדעס רבי יהודה וסס כן צככרס סח סכלמי' סמס סחורו סככרס סניה צמולאי סצציעיה סרולה לומר מולאי סצציעיה סססססיה כ' היכי דחוקס דרס' סכחצו דלסח דלס כרבי יהודה דלי כרבי יהודה קסיו צחתי דסח סנה סליסיה צצטע וססס ג' ציצל אצל אחרי סלס סקסס ססקסס זסס סקוסיו כרוא ססס ידוע צציהס רלי' צין ססקסס וססחצין דלסח להסח י"סס לרבי יהודה וסולך סככצו לדידיה לדרשא אסחי' סידועה צציהס . אף על גז דאף לא ידעי' כס' . וסח דקסמל סלמלר סססמל וסל אסס יכול לומר וכו' דמסעס דסחיל דרשא אסחלי אליצא דכיע' וספלי' אליצא דרבי יהודה סח מעוס קופ' דמלחל אלה לא מעס ז' סככצו ו' סחלקו דסח קוסעלי אליצא דכיע' דכל זון סלס ככצו וסלקו לא יסחייצו צצמעי' דסס שדך וכרסן ככיו אצל סחיל דרשא דסחור קרס דסס יוצל אסר י"ד סנה ליה לרי' יהודה ומססס לא אקסי' ליה מיהס ומדוכסל אסחי' יליף סח ז' סככצו ו' סחלקו וסח כדקסמל' צמולר מוקרל דככצ צן ארצעים סנה וכו' וסד' ככצו ז' סלקו וכיון דמורס ר' יהודה צציקר ד"ס וסח דלס עט עד אסר ז' סככצו ו' סחלקו ככיו לס סלמור מוסלי קרס צדך קלרס אף על גז דרבי יהודה יליף לה מדוכסל אסחי' . סח כרוא מולר סספ' ססקסס מורס דלרבי יהודה ליה ליה סחיל דרשא וסח רככציה רס"י צצציה ססחצין מעוס דלרדיס אלכריק עפי אצל סח סדין דלסיה אפילו לרעס ססקסס ולפי ססרס סספרס ססס צעלמו סרסוס צחולס קוסיו זסס רלה לסחק צמס סחור ולקמן לא מוסככ ו' סחלקו אלה מהך דרשא וכו' וסח כמי לא קסיל דככרסל סח אסח סחור לסמסעס ז' :

שבע סככצו מ"ל דקסמל ככצ צן ארצעים סנה אסרי צצלה אסר מעס עבר י"י מוקדס צרעס לרגל אס סלרן ועסס אכרי' סיו' צן חסס וסמוריס סנה . וסחור מר סנה רלסוכה עסס מעס אס סססכין סכיה סחי' אס סססכין וסלה מרגלס כ' עסור ישראל אס סידרן ככצ צר כמס סח צר סחצין ככי סחצין כ' מופלי' כחלות אסר צן חסס וסמוריס סנה אסחכס ד' ככצו . ז' סחלקו מ"ל א' צציה אימל מר' ככצו ז' סלקו . א' צציה אימל מלל מוסככס לסו ארציקר אסרי אסר סוכסס סעיר עד כאן * סרי סלסיון סח' לא סלרכו לרעס סככצו צעסרים וססס סנה וכו' וכך סח סכרת רבי יהודה' ואף על פי סקסס כפי סכרלס דמס עעס לומר מר' ככצו ז' סלקו עס כל זס סרי אסרו אסרו צמורל ועלייו לקצלו אף על פי סלס דכע סעעס : וסררסס יפ לרייק כיון דסחיון סח' סח דחוק כפי סכרלס וסן לו עעס מ' סכרי' לצעל סלמור לומר אסרו וסלמל א' לא סה ככיו ציה א' צציה אימל וסחצין ססחצין סה אסר אסר אסרי' אימל כסח דמסעמ דמסוס דסח דחוק קסמל סחרי' אסרי' אצל ססחל דקסמל איצני' אימל וסל צעלי א' מעסע דקסלי' סס וסרו סכיהס וכפי סככל חיו כן אלה ס' כרוא חוק ועעס יסס וסרלסן אף עעס כלל אלה וסח מעוס דסחיון ססרי אין סכל מוריס צו וסכל מלך דררסס מוסור קרל דרשא אסריכא סוכרס לומר סחיון סרלסן וסחרי' לסו צלסון א' צע' אימל וסל צע' אימל לומר דמלך דררסס סחיל דרשא דיוצל וסח קרל יאסר סחיון ססחצין מלך דלס דרי' לס יאסר סרלסן

הקושיא סג' ססקסס חרצ סספ' ססס סח סחיל דסחיל לא מרגלי' אלה סכך חלה סכין וכו' ולסצין סקוסיה סססל גס סססציה עליה רחמי לסכיו קוביה סגמל ופירסוס וסח צקוק סססככח' . צמורל אסרו מוקס' ציח' ציוי' עזרל לציחס ציוי' יססע צן כון ומס ציחס ציוי' יססע צן כון מכו שומעין ויוצולו וכו' ועל זס סקסס ססקסס' . וס' מכו שומעין ויוצולו סססל סככצו סככצו וסל' עכצ סססס צעלו סיוצולו סכככר וקסרסס דרור צכרן לכל יוסציה' . צומן סכל יוסציה עליה וסל צומן סגלו מוקלסס עזרל דכתיב ציה כל סקל ארצע רצוה אלפס וכו' . סח מכו יוצולו * אסר רבי ילחק מכו יוצולו לקדש שומעין' . סכיסל לרצון דאסרי סנה כ' איה מן סמין אלה לרבי יסדס דאסר סנה כ' עולה לכאן ולכאן למס לי סח צממין קסיו' . סח וסח דלס לרבי יהודה וסל מכו שומעין ויוצולו וסל ככיו וכו' . וסרו צממל סציו לרדקיו מכו יוצולו' . אלה אסר רצני' יוסין ירמיהו סחצין וסחיון מלך עליהס מ"ל דסדור דכתיב וכו' מ"ל דסחיון מלך עליהס דכתיב וכו' :

פרש"י מעסלו שצט רחובן וכו' דמסולו סככריצ צעלו יוצולו ואף על גז דפסו לסו ע' סמנוס וסל' סמנע' . עזרל דכסוס סככצונו לא סח אלה כדכתיב כל סקל וכו' סח מכו צחתי' מכו יוצולו לקדש שומעין ססיו מוכין ז' שומעין מ"ט סכיס' . וסיו מוכין סנה אסח סלין מוכין וססעכצוה אסח סנה כ' סיו מוכילין למנוח ססממין ומוקדסין אסח' לפי סססס כ' איה עולה מן סמין' . צממין קסיו וסל איצעריכו לומר יוצלין צצציל שומעין ירמיה סחצין וכו' וסח לסו כל יוסציה עליה ע"כ וסדלי כרוא צפירוס כדכרי סרס סספ' סה דלרעס רבי יהודה לא מכו יוצולו אצל אסר יודע מס ככך וסחי יכול להצין חוכן קוסיוו צעליוס דמסגלו שצט רחובן צעלו סיוצולו אצל ססממין לא צעלו אלה סיו מוקדסין אסח' . וסכך חלה סכין דמללי' לא חסציו לסו אפילו למין שומעין' . סח דקדק רס"י ז"ל צמס סחור לא קא חסיו לסו לא למין שומעין וסל למין יוצולו כלי' דכל סססו סחי דכר סגלו שצט רלסון לא חסיו לסו למין יוצולו כלל אלה למין שומעין וסחי חלה אפילו למין שומעין לא חסיו לסו' . וכן אסרו צממל צפרי' מכו יוצולו לקדש שומעין סכר' ססיו מוקדסין ססממין ומס ססקסס ססקסס מכו מכו שומעין יוצולו' . שומעין כרי כככא וסל סקסס כ' אס מסיצולו' . יכן למעס כסססס וסל מכו שומעין ויוצולו סככרס לו לומר דממין כרי כככא וסל סקסס כ' אס מסיצולו' . וספסר לומר דצממין סקסס כמי וסחיל כמיר צפרק ססולל דלין ססמנ' ססג' מן ססורה אלה צומן ססיוצל כוסג ולפי ססיה מוקס' ציחס ציוי' עזרל לציחס ציוי' יססע סקסס ססקסס מכו מכו שומעין ויוצולו' . וסח מעסלו וכו' . וסחרי סכעלו סיוצולו גס ססממין צעלו' . ומסין מכו יוצולו לקדש שומעין כמור ססמל סח דמסגלו שצט רחובן צעלו סיוצולו : גס ססממין מן ססורה אצל מדרצין סיו מוקדסין ססמנוס אסר כך גס מכו סיוצולו כרי לקדש ססממין וכמו כן סח עובין צציה סחי' . ולסל איסקס' ציחס ציוי' עזרל לציחס ציוי' יססע ואף על גז דלסחי קרלי' להקסל דמסעמ דסוקסו מדלורי'סל לא קסס ידיו דמקל דמלר לא קסיו דסח סח דחקן וסקל דלורי'סל לא קסס דלסח לומר דגסולל סעסיהס מוסעיו קרל וססכ סכציה סרמצי' . יל צקוק פ"ב מ' סמנע' . וסל סחי ספיר איכא לומר דלסחל סככצו ציחס ציוי' עזרל לציחס ציוי' יססע' . אף על גז דרבי יססע סיה מן ססורה . וציוי' עזרל מדרצין' . סח כיה לרצון וכו' אלה לרבי יהודה וכו' כלסס צממין אפסר לומר דמס אסח אסר סגלו שצט רחובן גס ציוי' עזרל אצל ציוצולו לרבי יהודה לא' . וסח אסר דמס יוצולו כמי' : סח וסל דלס כרבי יהודה כלי' צמס סחור וסל יוצולו ציוי' עזרל כ' לא מכו אסח אסר סגלו שצט סרלסוי' כלל' . אצל שומעין מכו אסח וקדסוס צין ציוי' עזרל צין צומן ציה רלסון אסר סגלו שצט סרלסוי' וסגרי' וסח סססצין סס סחי' ססס סלסו ססחצין ססכתי' כל כך צציויר זסס סקובי' עס סחי' לריך כפי ססמל כרי להסצי סוכס סרס סספרס סה אס איכל להסצי לקוסיוו אפילו על פי דרכו' . וסלסו לי' סדעסו סח כמו ססממין ססממין סקסס מוסעיו וסיוצולו כללו סכיהס סין וסיו לסחיוס וסל אין סיוצולו כוסג גס ססממין איה כוסג גס כסחור וסקסס סח כיה ססקסס על פי סח סרדך עלמו כמור סח כיה לרצון דמללי' לומר דמס שומעין ויוצולו אצל לרבי יהודה לא מכו לא שומעין וסל יוצולו דלס על גז דאפסר

שאלות ותשובות רבי דוד אבן חביב

ספק לילה כי כן מותר צומח דשומל שכתבתי גם הרב זכרוננו לזכרה צפרק חמישי מהלכות שמיטה כחצ צפירות שאינו דלי לילה עד שיראו ג' כוכבים ואם כן כרחק שזמן בין השמיטה לזין חמשים צית דין מקודש כיון שהוא ספק לילה ולדין לרוב סתירה יום דלי וקשה שאר אחר הרב למעלה חל לטוב או שחוקר העדים ולא הספיקו צית דין לומר מקודש עד ששכח ליל ליל לזין מקודשין אותו עד כאן האם הספיקו לומר מקודש עד שלא שכח שזמנו מקודש אף על פי שהוא צין השמיטה כי פירוש שכתב רובם לומר שהוא לילה דלי חל הפך מה שכתב למטה כחבר עוד יס' הערה אחרת בלשון הרב והיא כי למה כשראו צית דין הריח ועדיין הוא יום יקדשו אותו בראייתם וכשראו אותו בזמן צין השמיטה לרוב לומר שיעידו שנים מהם צפני שלשה כדי לקדשו למה לא יקדשו אותו לאחר צלי שיעידו שנים מהם וזה ההערה העיר המפרש והכחה בלדך עין. ונמחלים מכבודו כי הוא דבר קל להשיב וגם חל לא זכרתי כי חס לפרש כל דברי הרב :

עוד יס' קושית חזקה בדברי הרב ומה שאמר צהלות שמיטה פרי חמישי והיא כי הרב צכאן חלה ידיע' שהוא יום עדיין או זמן צין השמיטה צכילא כוכבים או שלא ילאו ופירוש דבריו כפי הפשט הכון הוא אף על פי שכבר שקעה חמה אס עדיין לא ילא כוכב הוא יום דלי ואם כן קשה שצחצח הרב דמשתקע החמה ויד מחיל זמן צין השמיטה ולבאר זאת הקושית יוחר אומר כי לא ימנע מחלוק' אז מה שכתב הרב צכאן אס נא ילא כוכב א' וכו' הוא מדבר קודם ציאת השמש אלו חמי"ב או שכי' כי הכל אחד רובא לומר שכי' הדברים והם ציאת השמש וליאח שכי' כוכב' צלי' כאחד אס נאמר שמדבר קודם שמשקע החמה אלא שמשנה שלימה ששכי' צצנה פרק ראשון וצכולן צית הלל מחירין עם השמש וצודאי כל זמן שלא שקעה החמה נקרא יום דלי . גם כי לא ילאו מהקושית שאמרנו שהרב קוחר דבריו ששם צהלות שמיטה כחצ צעד שמשקע החמה הוא יום אלא צהכרה מדבר אחר שקיעת החמה ואם כן ק' הקושית שאמרנו מה שאמר יאיו מדבר לא קודם ציאת החמה ולא אחר כך אלא צ' הדברים צלי' כאחד עם כל זה ק' למה הרב צמקוס א' חלה זמן צין השמיטה בשקיעת החמה וצמקוס אחר חלה אותו כשילאו שכי' כוכבים היה לו להזכיר צ' המקומות דבר אחד כיון שהכל הוא זמן אחר ואם ללמדנו ששכי' הדברים צלי' צמקוס אחר היה לו לתפוס צ' הדברים צמקוס א' והוא שילמד ככה ומשילאו שכי' כוכבים שהוא זמן שקיעת החמה עד שיראו ג' כוכבים ציכויים הוא הנקרא זמן צין השמיטה וכו' ואם כן אף אס נאמר שזמן צ' הדברים הוא א' עם כל זה לא ילאו מהקושיות האמה שאן זמנם אחד אלא שזין יליאת צ' כוכבים שאמר הרב הוא אחר ציאת השמש וכן יראה מלשון הרב זכרוננו לזכרה צפירות הושגה שכתבתי גם כי זמן ראיית היום החדש צמקוס הוא אחר שקיעת החמה לעולם וכן צמקוס פרק י"ד מלאי ההלכות קרא הרב צעת הראייה שלש שעה אחר שקיעת החמה ואם כן ק' הקושית הא' שאמרתי אלה הם ההערות הנופלות בלשון והכני משיב עליהן לעניות דעתי ואחמיל צאחרון ראשון כי הוא כמו הקדמה ליצב כל הלשון וראשונה ראיית להציא קוביית הגמי' והיא צמקוס פ' צמה מדליקין ואעיר צה קושית א' דומה דרומה לקושית שהקשתי בלשון הרב חו היא הלעגה של שמועה : דף כ"ה תו רצון א' זהו צין השמיטה ומשתקע החמה וכל זמן שפכי מחרת מלדימים וכו' הא גופא קשיא אומרתי א' זהו צין השמיטה וכו' והרב אמרתי וכו' אחר רצה אחר רצ' יהודה אחר צמחאל הכי קאמר וכו' רצ' יוסף אחר רצ' יהודה אחר צמחאל הכי קאמר וכו' ואחר לטעמי' דאמר שיעור צין השמיטה וכו' וכלל הצמחאל צה כי שיעור צין השמיטה לדעת רצה אחר רצ' יהודה אחר צמחאל הוא מהלך ג' רצעי מיל שהם אלק וח"ק אמה והחמלה זמן צין השמיטה הוא משמשקע החמה ויד ולדעת רצ' יוסף אחר רצ' יהודה אחר צמחאל שיעור צין השמיטה הוא מהלך צ' שליש חמה שיעור קס"ז אמות צקרו צמחאל חמלח הוא כשיעור אחר שקיעת צין חלוק ציניהם כלל והחלוק ציניהם הוא צמקוס ההחמלה אס מחמיל עוד קמך לשקיעת החמה או אס מחמיל אחר כך כשיעור קס"ז אמות כחבר אחר כך צמקוס הקושית אחר רצ' יהודה אחר צמחאל כוכב אחר יום צ' צין השמיטה ג' לילה חמ"ה וכו' והשתא ק"ל כי כפי מה שאמרתי הפשט הכון בדברי צמחאל ה' שמדבר אחר שקיעת החמה שכל זמן שלא יראו צ' כוכבים שמדיין הוא יום שסא האמר שמדבר קודם שקיעת החמה פשיטא דיום הוא אפילו אס יראו כוכב אחד ומה צל ללמדנו וצמחאל לדעת רצ' יוסף שאמר צמקוס צין השמיטה אינו מחמיל קמך לשקיעת החמה יצא צמקוס וראמר כי אותו חמקן צצין שקיעת החמה לזמן ההחמלה צין השמיטה עדיין הוא יום אף אס יראו כוכב אחד אס לא יראו צ' כי לדעתנו לעולם לא יראו צ' עד ההחמלה צין השמיטה והוא כשיעור מהלך קס"ז אמות אחר שקיעת החמה כחבר אכל לדעת רצה אחר שמי' מחמיל זמן צין השמיטה אחר שקיעת החמה ח"ך אפשר ליצב עם זה מאמר צמחאל שאפילו אס יראה כוכב א' עדיין הוא יום וראו מדבר צהכרה אחר שקיעת החמה כח' וצמחאל שזמנו רצה חלוק עם מאמר רצ' יהודה אחר צמחאל כוכב אחד וכו' ושאף על פי שרצה אחר צמקוס רצ' יהודה אחר צמחאל עם כל זה חלוק עמו כי מאמר רצה אחר צמחאל הוא ליצב הגרמאל דלי חקיק' רשעא לסיפא לא סתיה כן דעתו צמקוס ההחמלה זמן צין השמיטה כי אס כפי הגרמאל האחרת שאמר כוכב אחד יום וכו' זה א' אפשר לאמר ששרי רצה ורצ' יוסף לא לבד היתה כוונה לפרש הגרמאל כי אס לומר לנו זמן צין השמיטה כפי האמה ראה לבד ששרי אחר צמחאל ואחר לטעמי' וכו' זמן צין השמיטה רצה אחר רצ' יהודה אחר צמחאל וכו' ואם כן כיון שרצה אחר צמחאל קוצר צמקוס צין השמיטה הוא משמשקע החמה יד והחמלה הציא קס"ה מאמר רצ' יהודה אחר צמחאל כוכב אחד וכו' צלי מחלוקת צהכרה לנו לומר שרצה מחדש צמחאל

דחשפר לומר דעתו שמיטה הוא ליה כאלו לא מנו אותם האיל ולא עט יוצגו כלל דכל דחיקון רצון כעין דאוריאל חיקון . הא דלי דלי כרצי יאמר כלומר מה שאמר שמיטה ויוצגו אלא היה ליה כאלו לא עט אותם כלל ואם כן לפי זה הקושית נמשכת דחיקון לא עדיין אלא סך חלה שכי' . וכל זה דומה אלא אס לא עדי' זו חרי' יכול להצין דעת הרב המפרש הזה .

ג הקושית הר' שפסקה היא צבוי' על זה עלמנו וצמי' שכתבתי אין לה מקור וסו' דיוצג מאלן דבר שמיטה צכאן לסיקשה לנו שאין ראוי להפסיק היצג דמחגלו צמקוס סרצובי כחפדרם הצילה לא מנו יוצגו כלל אף על צב דקדשו צמקוסין ולפסיק צמחאל סכות השמיטה אין לחוש אחר שהכתוב אחר שש סכים סורע סדך ואם כן אס אחר עבר צ' שכים מהשמיטה צמחאל עברו ג' שכים שלא שיה צידם לחרות ולזרוע ראוי לחזו' לאותו החשבון ולצנות צכנה ה' מהשכים שהיה צידם לחרות ולזרוע חס מוצאר צדרי רש"י ז"ל ואפס' לומר דלהכי נקט ער דחמל ימיהו והאדריכוו אשר כפי הגרמאל הוא מיותר כפי זאת הגרמאל

למר דלי חקיק' לן היצג מדליה הכן חלה שכי' ואכו מפסיקין צהם צמחאל וסחרי' למצין הראשון וכן הראוי היה להחמיל מנין חרש ודוקא כי אחא ימיהו והאדריכוו דייחא הכי להפסיק צמחאל וצמחאל מנין חרש ומסו דעד הסחא זמנא סו מנו מדברין וכיון קלא צמחאל מן החורה צודאי היו לריבין להחמיל מנין חרש אלא צכאן אף על פי שהפסיקו צלש שכים כיון שחשבים מנינם הוה מחיצה דרצון לא מן החורה אין חשש צהפסק ההוא וצפרע כפי הענין שכתבו: שלא חרשו חרשו צאחון ה' שכי' והכי קאמר הכו חלה שכי' לבד לא קא חשיב ומפסיקין צהם וסחרי' למנינם הראשון ולא יחמילו מנין חרש עדי דחמל ימיהו והאדריכוו כי אז צעלו כל מנינם צעב' והחמילו למנוח מנין חרש והענין כאמר צכנה' ומלבד כל זה כראה שאין כאן קושית דמלי דקאמר י"ז יוצגו ענו ישראל אין פירוש שמו חותם צפועל וכל סכן לדברי הרב המפרש הזה דפירש דכל אותם שכים שהיו צגלות לא קא חשיב אלא פירוש שיעור י"ז יוצגו וכן כחצ הראצ"ר ז"ל צהצבותיו ורובא לומר זמן שיהיה ראוי למנוח צו י"ז יוצגו ואם כן כל השכים צעב' אחר שכתבו וחלקו ויהיה צהם חריש' חריעה סרי הם ראויים למנין ואם יפסיקו שכים צמחאל מנין אין חשש עד כאן הגיע כח עיורי הקלר להפך צכו' הגרס' הנמלאת צספרים צאחון שלא יקשו עליה הקושיות של הרב המפרש הזה והכלית הכונה היא להעמיד דברי הרב רציו משה צר מיימון ז"ל לחזקם ככתוב למחלה וכל דברי הם צמחאל שהרב המפרש הזה לא יסיה רש"י צמהדורה אחרת שאס הו' כן הרי אנו כוכבים ועומים צקרקע וידעתי שאין צהם מומס וגם אפילו שיהיה רצ' אחר הכני מורה שאותה הגרמאל שהוא כתב היא יותר פשוטה אס היה צמחאל צספרים והמאיר לארץ ולדריס יאיר עיכיו צמחאל חורו' . אמון :

יסוד על שתי קושיות שמשקע המהצר על פרק שכי ונחלכות קידוש החדש קושית אחת מהגמי' וקושית אחרת מדריה חרדיה :

החד **סוף פרק** שכי מהלכות קידוש החדש כתב הרב ראו צית דין עליין צמקוס יום השנה ועשרים אס עדיין לא ילא כוכב וכו' אס ראוהו אחר שילאו שכי' כוכבים וכו' דברי הרב צכאן ככראה הם קחומים וסחומים כי יס עליהם קושית הן מהגמרא הן מדבריו עלמון חס צכמי פכים מדבריו צכנה כאן ומדבריו שכתב צפרק חמישי מהלכות צנה . הקושית מהגמרא היא צצמקוס פרק צמה מדליקין אחר ששאלו וכתבו צשיעור צין השמיטה אמרו אחר רצ' יהודה אחר צמחאל כוכב אחד יום שכים צין השמיטה שלשה לילה . תכיא כמי הכי כוכב אחד יום שכי' וכו' והציאו הרב רציו ילחק חלפני זכרוננו לזכרה לפסק הלכה ואם כן קשה ח"ך אחר הרב צכאן אס עדיין לא ילא כוכב צלי' שלשים וכו' שיעדין הוא יום ככראה שאס צכר ילא כוכב אפילו אחד שלא יקרא יום והרי מואר צמחאל צמחאל שאף על פי שילא כוכב אחד שיעדין הוא יום עד שילאו שכי' כוכבים כי אז מחמיל צין השמיטה כי כן הוא פירוש דברי צמחאל צודאי וכן כחצ הרב זכרוננו לזכרה צפירות המשנה חס לטוב ידוע כי אחר ציאת השמש עד שיראה כוכב מן הכוכבים הצמימים צגדולה נקרא יום וסיראל כוכב אחד עד שיראו שכי' הוא גם כן יום וסיראלו שכי' עד שיראו שלשה הוא זמן צין השמיטה וכסיראלו שלשה הוא לילה צלי' ספק עד כאן . הרי מראה מוצר מוס שכתבתי ואף על פי שצמחאל העיר לא נמלא חס הלשון כי אס לשון אחר הוא ודע כי אחר ציאת השמש עד שיראו שלשה כוכבים ציכויים צגודל וצאחון הוא זמן צין השמיטה וכו' . עד כאן זהו להכרים הדין שכתב צכאן עם מה שכתב צהלכות שמיטה אלא עם כל זה מראה מוצר שפי' מאמר צמחאל הוא כמו שכתבתי וציאור א' ו מהנוסחאות היא האמיתית או אס אפשר לומר שסחיהן אמה עוד יצא צמקוס דברי צמחאל שסס יצצך . מכל מקום הקושית שהקשתי היא אמיתית וחזקה וראוי להשתדל צהחירה הקושית מדבריו צכר' לזכרה עלמס צכאן היא עדיין דבריו הראשונים ציאה לריוק דברי סחחורים ששרי אחר הוא אחר' לזכר' אס עדיין לא ילא כוכב אחר מקודש וכו' אס אס ילא אפילו כוכב אחד אין אומר מקודש שכבר עבר היום אחר כך כחצ ואס ראוהו וכו' אחר שילאו שכי' כוכבים לומר מוצרין טעמא דראוהו אחר שילאו שכי' כוכבים הא אחר שילא כוכב אחד לא יוצגו לומר צית דין אלא אומר מיד מקודש הרי שכי' קושיות חזקות בלשון הרב וככראה שאין חיקון צהם אלא צצמקוס לשון זכרוננו לזכרה והלשון הכון הוא אס עדיין לא ילא רב כוכב אלא חס מה נעשה שלא נמלא חס צמקוס ספר לא דפוס ולא מכחיצה יד :

עוד מראה לי להעיר הערה אחת בדברי הרב אף על פי שאינה כחזק הקושיות שהכרזו והיא כי מוס שכתב הרב זכרוננו לזכרה ואס ראוהו אחר שילאו צ' כוכבים לומר מוצר' וכו' לא מועם שסא לילה דלי כי עד שילאו שלשה כוכבים אינו לילה דלי אלא מועם שסא צין השמיטה והוא

ועם זה חף על פי ששני המחמירים יהיו לשמואל אין קושיא
כי במאמר הא' הודיענו זמן בין השמשות כפי האמת ושורש הדין ובמאמר
האחר הודיענו שיעורו כפי הזמן שאפשר להסתפק והרי דינא לחומרא כדון
בין השמשות . ואל יחשוב הרואה דברי אלה לומר עליהם כי הם חדש' מקרי'
באו לא שגורס חכמי המשנה והבמרא ואולי בשביל זה ידחה אותם כי האמת
יש לדברי קיוע גדול ונהגמרא ועל פיהם נחייבנה לי קושיא אחת ותיא כי
במהקשה המקשה על הצריחא ואמר הא גופא קשיא אמרת חי זהו בין השמשות
וכו' הכרח המקשה היה דאי לא תימא הכי ליערבינהו וליתבינהו ולימא הכי
חי זהו בין השמשות משתקע החמה וכל זמן שפני מזרח מארזימים והכסף
התחתון ולא הכסף העליון אבל הכסף העליון וכו' הכי הוה ליה למחמי ולא
היה ליה למקטע בין השמשות פעם אחת ואם כן כשתירין דתא כדון ותני ואל
הירך להכרח קושיית המקשה אבל לפי מה שכתבתי הצריחא הוא מרדיוקין דקטע
התנא תני זמנין בין השמשות דלפי האמת ככה הם שני זמנין הנקראים
בין השמשות ומשהכסף התחתון עד שיכסף העליון שהוא שיעור ז' שליש מיל
הוא זמן בין השמשות ודאי ולעולם . אמנם משתקע החמה וכל זמן שפני
מזרח מארזימים שהוא שיעור מהלך ח' שעות מיל דינו גם כן כדון בין השמשות'
לפי שימים רבים צננה הוא ידאי זמן בין השמשות ונראים זו ז' כוכבים ואף
על פי שהוא חי' רואה אותם אולי הקנה בשביל קולר ראותו גם שאינו מתחבב
צמקום הראוי להסתכל וקדרם התנא כפי קדר זמנם ואמר חי' זהו בין השמשות
משתקע החמה וכו' כי דין בין השמשות (בין השמשות) יש לו . הכסף התחתון
ולא הכסף העליון בין השמשות ודאי ולעולם זאת היא קצרת רבה .
אמנם רב יוסף קוצר דלעולם לא יראו ז' כוכבים קודם שיעבור אחר
שקיעת החמה שיעור מהלך ח' שעות מיל ולכן קודם אי הזמן הוא אי אס
ואם לדעתו היא שלעולם נראים ז' כוכבים מיד לאחר עצור זה הזמן או אס
קצרתו היא גם כן שש ימים שאין נראים צהם ז' כוכבים בזה הזמן ועם
כל זה שיעור בין השמשות קנה לעולם כי הוא שיעור מהלך ז' שליש מיל בשביל
שלא נדע מה הם אותם הימים שמתאחרים צהם הכוכבים להראות מיד קצרת
רבה לא אפשר בזה כי אינו לי מוצא לדעתי מלשון הנמרא . כלל הדברים
נתישנה הקוגיא עלי שום קושיא כלל . גם דברי הרמב"ם זכרונם לברכה
מבוארים על פי זה ודעתו היא שלענין שנה וכל דבר מומרא כמו צוז בין
השמשות מתחיל ומשתקע החמה ואף על פי שלא ראה המציע ז' כוכבים
כיון שהדבר תלוי בכל אחד ואחד מיראאל יש לנו לומר כי תניס
הזמן בין השמשות וקולר ראותו גרם שלא ראה הכוכבים . אמנם צנצין קידוש
החדש שהדבר מקור לציט דין לצד אס ראו הוה ולא ילאו כוכבים יבליים
הם לקדשו כי הרי הוא יום וכמוהו על מאמר שמואל בוכב חי' יום וכו' דכיון
שהדבר מקור להם לצד נצחיתם הדבר תלוי מלמד שצוראי הם היו אלהים
שליה הילניה והחשים ולא נאמר עליהם שלקולר ראותם לא ראו הכוכבים עם
היות כי ציט דין של ג' כשר אפילו צמוצא מלא מעיכו כדתנן צנצנדרין פרק
ראשון גם צריה פרק ראותו ציט דין וכתבו הרב זיל פיה מהלכות קנסדרין עם
כל זה אין קושיא כלל לדעתנו זיל לרי' שאותם הב' יהיו מהקנסדרין ועם היות
שהלך עי' הרמב"ם זיל אין לנו לחוש כי ליכא דעת הרמ"ם צמחיל אלו דכין .
ובזה הדרך אשר דרכי יוכל המעיין לראות כי ז' הטקסאות שכתבתי לעצמתי
להרמב"ם זיל צפירות המענה שתיקן אחת כי ז' הטקסאות ומרים צדאי שלא
נפלו צמקרה וצנעוה אבל בזכות מכיון כפי קידורם ולכן נרא' שהרב קדר
הראשון בראשונה כי הוא העתק מאתי שמואל בוכב חי' יום וכו' והוא אחת כפי
הדין שלא הוספו על אותו השיעור ומשתקע החמה לא מעולם הוספה אס

עמים

שמואל אמר : ועוד אני מוכרח להסכים על דברי וחומר כיון שזכרה מה שאמר בגמרא ואחר לעצמיהו דלחמך שיעור בין השמועות בכמה דבר אחר וכו' נראה דלפי כוחה דבר וכו' יוסף לפרש הגריהל' לז' כי אם להדפיס שיעור בין השמועות בשם שמואל לדעתם כפי האמת והדין כחכ' אם כן צהכרה לו לומר שיוסף אמן שיעור בין השמועות הבכר בדברי דבר וכו' יוסף שהוא שיעור מהלך אלף ות"ק אמה הוא אחר שהכפיק ההחתון והקנה לעלין תחת' צהכרה בדברי רבי יהודה אמן וזעם שאם לא נאמר כן י' קהירה מואמרם בשם שמואל לעומר שמואל כוכב אחד יום וכו' ג' לילה והוא דבר האופן כבר הוא מוצא בגמרא בשם רב יהודה אחר שמואל שבין השמועות דברי יוסי הוא אחר בין השמועות דרי יהודה וצילו צמוקפות שאין ספק כי האמוראים כמה הוא זה הזמן שהוא אחריו חלל דהיי' ידעו שאין צו כדי שיעור עזילה וצ"ל הראש' צפסקיו ששיעור עזילה הוא שיעור מהלך כ' אמה ומאמר שמואל שאמר ג' כוכבים לילה הוא צדלי' הוא אחר שער בין השמועות דרי יוסי שהרי נפקה הלכה בגמרא כדרי יוסי לעין תרומה וכתבו הפוסקים זכרנו לצרכה דכל שכן לעין מולאי שבה ומאמר שמואל שלש' כוכבים לילה הציאו הרי"ף לפסק הלכה וכן כל הפוסקים אם כן נראה שהוא אחר בין השמועות דברי יוסי ואם סוף שיעור בין השמועות דבר וכו' יוסף שהוא צוק שיעור מהלך אלף ות"ק אמה אחר שקיעת החמה הוא כשהכפיק ההחתון והקנה לעלין שאו הוא לילה לדעת רבי יהודה אם כן לדעתם בהשלים אמן בין השמועות דברי יהודה הוא לילה לדעת שמואל וכפי מאמר שמואל ג' כוכבים לילה אינו לילה עד שיעור בין השמועות דברי יוסי כחכר אם כן צהכרה לו לומר שגמרא הציאו ראשונה מאמר דבר וכו' יוסף לפרש הצריחה לז' ואחר כך הציאו מאמר' לעין האמה כפי דעתם ואחר לעצמיהו כלומר שיש צריכה שיוף צענין התחלת בין השמועות למר כדלית ליה ולמר כדלית ליה אומם צוק שיעור בין השמועות צריכה הוסיפו שיעור שזה והוא שיעור בין השמועות דברי יוסי ואם כן ששיעור מהלך אלף ות"ק אמה אחר שקעת החמה עבר אמן בין השמועות דברי יהודה דברי יוסי ואו הוא לילה ומסכים עם מאמר כוכב א' וכו' ג' לילה זה נראה לעניות דעתי שהוא מוכרח לאומרו שלא יסתרו מאמר' אלו האמוראים בשם שמואל למאמר כוכב א' וכו' כיון שלשון שיעור בין השמועות בכמה דבר אחר וכו' מורה שאין נכונתם לפרש דברי רבי יהודה שצדיחהל' כי אם להודיענו הדין כפי האמת שאם כן היה לו לומר שיעור בין השמועות לרבי יהודה בכמה דבר אחר וכו' חלל קיימא לן שהראש' זכרנו לצרכה צפסקיו נראה שלא כחז כן שאחר שצייר שבין השמועות דרי יוסי הוא אחר בין השמועות דברי יהודה ושאינו מתאחר אחר כך שיעור עזילה שהוא מהלך כ' אמה כחז זה לשון נמלא ונשתקע החמה מהלך אלף ות"ק אמה ומר' לעשות מלאכה שיעור' שבה עד כאן הנה נראה צפירות מכלל ששיעור אלף ות"ק אמה שבה דבר וכו' יוסף למשלוח בין השמועות הוא לרבי יהודה לז' ולפי הוסק הראש' מ"ע אמה ושם ספק בין השמועות דברי יוסי מתי הוא ונראה לעניות דעתי לומר שאני' לדעת הראש' ז'ל נאמר הפסע הכחן בגמרא הוא מה שאמרתי שדברי דבר וכו' יוסף צוק אמן בין השמועות הוא לפי האמת לדעתם לא לדעת רבי יהודה לז' כי כן מראה לשון הגמרא כאשר כתבתי חלל לפי שנמשך כולם ומה הפירות והוא שאמר עבור שיעור מהלך אלף ות"ק אמה אחר שקיעת החמה ויכול לעשו' מלאכה ואולי הושתקע יאמר כי מה שאמר בגמרא ואחר לעצמיהו שיעור וכו' הוא לפרש דברי רבי יהודה לז' ואם לא אחר צפירות שיעור בין השמועות לרבי יהודה בכמה משום דקמ"ך חלל ללכן הראש' כחז מה שאמר לחומרם גם צלשון התוספות צפסקים פרק מ' שהיה עומא י' הערה דומה לזו שכתבתי צלשין הראש' שגרי' שגם הם קומרים דברי והתשובה אללי מומין התשובה האמת שכתבתי בדברי הראש' זכרנו לצרכה ומענין' בין כי לא רלתי להאריך ובין לדעתם זכרנו לצרכה בין לדעת הראש' זכרנו לצרכה הפירות הכחן בגמ' הוא שמה שאמר ואחר לעצמיהו הוא לזכר צריכהם בשם שמואל כפי האמת ואם כן לר"ך שלא יסתרו מאמר' לעומר כוכב אחד יום וכו' אשר לפי זה נחקיימה הקושי' שאמרתי כיון שרבה וכו' יוסף שריהם מוכרחים להורות ששמואל אחר מאמר כוכב אחד יום וכו' ועוד שהרי מלינו הרי"ף זכרנו לצרכה פסק כרבה לחומרם והציאו לפסק מיימר דשמואל כוכב אחד וכו' כנראה דלא פני' אחרדי' ושנאמר שהציאו לפסק כמותו בזמן סוף בין השמועות והוא כקריאו ג' כוכבים ציוריים לא לפסק כמותו בזמן ההתחלה זה דומק ויהי לו לז' לפרש' כלל הדבר צהכרה לו לומר שרבה יורה צמימר דשמואל כוכב אחד יום ולר"ך לו לדעת בלי זה אופן וצ"ל זה דרך כי כפי הגרלה צהכרה לומר שחולקים ולפי מה שאמר דבינו חס זכרנו לצרכה דש' חלופ' בין ושתשקע החמה לשקיעת החמה ככתבו צמוקפות גם כפרי ענלי האדושים ושאליו' לדעת רבה י' שיעור שלש' מילין ורביע' אחר שקיעת החמה קדם שיתחיל אמן בין השמועות חין קושיא כלל ומאמר שמואל כוכב אחד יום וכו' נא כפשוטו שערדר אחר שקיעת החמה ועם כל זה הוא יום כיון שלא נראו ז' כוכבים ומחלוקה דבר וכו' יוסף הוא שלדעת דבר כשיעור אחר שקיעת חמה שיעור אמן מהלך שלשה מילין ורביע' יתיה בין השמועות ויראו ז' כוכבים ציוריים ולדעת רב יוסף לא יראו עד שיעור אחר שקיעת החמה שיעור אמן מהלך שלשה מילין ותליס' ואו מתחיל אמן בין השמועות ואם כן חין קושיא כלל לדעת רבינו חס ומחזיק דבריו חלל לדעת ארז רבינו עשה צר מיימורי' זכרנו' לצרכה נראה שאין זה אמה שאם כן היה לו לפרש ח' זה דבר מה ולדעתו פירות ושתשקע החמה דומה לומר מיד אחר שסתקח גוף החמה ועיניו וצו' חלל לשלש' זכרנו' לצרכה גם זאת ח' קצרה הרי"ף ז'ל גם הראש' זכרנו' לצרכה לא כתב צפסקיו כלל ומדרי דבריו חס כנראה שזדעוהו זכרנו' לצרכה פירות ושתשקע החמה הוא כפשוטו כקשיאר גוף החמה מעיניו ואם כן הדין קושיא לחכמי' כי חיד איפשר להכריע מאמר שמואל

שאלות ותשובות רבי לוי אבן חביב

כמו עדות - ועד כלה כי זאת היא הקשיה שקשקה התקפה לא סלחתי לא
לחמתי אין חירוק צנה שכזה ואולי לא הסת עמימה גדולה מרמים אבל כך
יקשה למה לרין עדים בלי זו טעם שקדשונו בראייתן דלא הסת וכו' יצא צמוד
לכן חכי אומר כי מה שכזה רש"י בראייתן פירוש עם ראייתן כמו שאמרתי הולט
לומר שהיה ראייתן כמו עדות ובלתי טעם שקדשונו לא ילמדנו לעדים ולזה
הטעם המביע בראייתן אינה כמו עדות לפי שראונו בליה ומה שכזה רש"י למעני
ולאו א יסוף קלי זה לתוך קושא אחר טעם כפי הלשון והיא דפי' ולא הספיקו
לו מקדשם עד שהסכה רולה לומר עד שהסכה ציוס שלמים וחס כאמר דלח
החלוקה השניה דראונו ב"ד וכו' ומדבר בנך חס כן ח"ך אחר יעמוד טעם ויעיד
בפניהם ויאמרו מקדשם הרי עבר היום ל"א רש"י דלאו דרישא קלי צסמון לחשכי
דלולה לומר שהיה יום שלמי' אלא שראו חוזה ציוס כיצו ונאשר שעות לקדש
קודם שיעבור כל יום שלמים ולזה אפשר להעמיד ר' יעידו וכו' ואפי' דלפי מה שה
נאשר עם הלשון רולה לומר דנאשר כל יום שלמים עם כל זה אחר רש"י שהיה
שעות לקדש כנראה שהוא לצד לא יותר נאשר דרישא חייב דלא נאשר כלל
מכל יום שלמים אפילו שעות לקדש אבל אפי' דבקיפא נאשר כל יום שלמים
וקודם שיצא חירוק כגון שראונו בליה אפשר היה לו דנאשר גם מיום כיצ
שעות - וזה הנראה לעניות דעתי בהצנח ההלכה על פי פרש"י ובהצנחי כפי
ההקדמות שבהצנחי שהדבור הזה הו' הנהגה מליזה חלומד שילה לפשר דברי רש"י
ז"ל וחס איכנו כן אלא שהם דברי צעלי התקופות הרי כאלו עבר הקולמוס על
מה שבהצנחי צוה כי כל דבריהם אמת ודעתי הקלרה לא יכלה להשיגם - כלל
הדברים בהצנחה ההלכה והדינים שבהצנחי למעני הם אמת צין חכי וצין חכי
ועל פיהם אלא לישב דברי הרב ז"ל צלי שחשבו קושא כלל - ואומר כבר
כתבאר טעם ג' חלוקות צענין ודינם מחוקק הב' מחכר בציאור וחס' למדנו חוזה
מדיוק כזה עלמו עשה הרב - החלוקה הא' שראונו צית דין ציוס ונאשר זמן
לומר מקדשם והרין צוה שיאמרו מיד מקדשם - שעות חלוקה ודינה חוכר הרב
בנאשונה צוה שאמר ראונו צית דין עלמון וכו' חס עדיין לא ילא כוכב וכו'
החלוקה הב' היא בהפך זאת שאפילו בנאשונה חירח לא הספיקו ציוס ודינה שלמחר
יעמוד צ' חכמים וכו' גם כל זה מחכר בציאור בלשון הרב צוה שאמר וחס ראונו
בליל ל' אחר שילאו וכו' למחר מושיצין וכו' והוסף הרב ללמדנו בנאון דצין
השמועות והוא אחר שילאו צ' כוכבים הרי היא בליה החלוקה הב' היא כשראונו
ציוס ולא הספיקו לו מקדשם עד שהסכה והרין צוה דלמחר יקדשונו צית דין
צלי שום עדות כלל גם זאת החלוקה ודינה ללמוד חוזה מדיוק דברי הרב שהיה
הוא אחר חס עדיין לא ילא כוכב חומרים מקדשם טעמא דלא ילא כוכב הא
חס ילא כוכב אין חומרים מקדשם מיד וגם לא יושיצו דייכים וכו' אלא דבר אחר
ומהו של אחר יאמרו מקדשם צלי שיושיצו דייכים וכו' גם מדיוק דבריו האחרונים
כזה ללמוד שהוא כתב וחס ראונו וכו' אחר שילאו צ' כוכבים למחר וכו'
טעמא דילאו צ' כוכבים הא חס לא ילא כי חס א' חס מושיצין דייכים וגם
אין חומרים מקדשם מיד אלא מה יעשו שיאמרו ללמחר מקדשם צלי שיושיצו צית
דין כלל הרי ההכרח בפירוש דבריו הרב הב' דייכים החכ' וצוה כילול ומקושית
קמירה דבריו אלו לאלו שהיה הקושא הב' שקשתי בדבריו ז"ל כמו שחמה
רוחה גם נושאי הדינים והחלוקות החכרי' הם הם עלמון חוזה שחוכר הרב כי
לדמיון שראו חירח כיצ ציוס שנאשר זמן לו מקדשם שם הרב משל שראו חוזה
קודם שילא שום כוכב כי בודאי יוכלו לו מקדשם קודם שילאו צ' כוכבים ולדמיון
שראו חוזה ציוס ולא נאשר זמן לומר מקדשם שם הרב משל בדיוק דבריו שראו
חוזה אחר שילא כוכב א' כי אז לא ידעו חס חס יס זמן לומר מקדשם כיון שלא ראו
מתי ילא חוזה הכוכב הא' וגם אין חס יודעי' כמה יתעכב ללחח הכוכב הב' על
הראשון ואולי קודם שיעלמו לומר מקדשם ילא כוכב חס' מה שאמר יאמרו
מקדשם וחס' כך יראו חס ילא כוכב אחר צין כך וצין כך יחזרו לו למחר מקדשם
ואס לא ילא כוכב ישאר חמדם מקדשם לא כיון לעשות חס בדבריו החרי' אחר' צוה
דלא לבית חס לומר דבריהם על ספק צנלה הרי מוצאר עוזה דרף על צו
דהרב חפס צכאן לפסק הלכה מלאמר שמואל כוכב א' יום מהעטם החכר
למעני אינו קוחר לזה צוה שסם משל חס עדיין לא ילא כוכב כי אין כונתו
לשום משל ולצדק שעדיין אז יהיה יום לצד כי לזה חס על פי שילא כוכב א'
עדיין הוא יום כמוצאר דבריו שמואל בפירוש אבל כונתו לשום משל צוה
שעדיין יהיה יום וישאר מור מהיו' זמן לו מקד' כי בודאי חס כשראונו לא
ילא שום כוכב נאשר זמן מה שאין כן חס כבר ילא כוכב שאף על פי שעדיין
הוא יום לא ידענו שנאשר מהיום עוד זמן כחכר וצוה חרלנו לקושא הראשון -
גם הב' דבר קל לתקן חס כי זמן צין השמוע' לדין עליו שהוא מהלילה
בשיטה חומרא לא בשיטה קולא ולכן כשלא הספיקו לומר מקדשם עד שהסכה
ליל ל"א שאין מקדשין חמדם צונונו ונעצרין חוזה אז נדון זמן צ' שמועות
ליום וצדאי חס הספיקו לו מקד' קודם שהסכה חס על פי שהוא צונון צוה
השמועות מקדשין חוזה צוה שלא לקד' חס' צונונו הוא קולא כמו שמוצאר
מדברי הרב קוף פ"ג אבל בחלוקה השני' שמדבר שראו חוזה אחר שילא צ'
כוכבים בליל ל' אין מקדשין חוזה אז צונון צין השמועות ונדון חוזה בליה
כיון שנאשר להם כל יום שלמים שיוכלו לקדשו והמה כראה חכמת הרב ז"ל כי
הדין שלמעלה מחכר צמטי' שאמרם ראונו צית דין יכו' ולא הספיקו לו מקדשם
עד שהסכה והדין שלמעלה וחס ילאו צ' כוכבים וכו' החכר צמומא צוה שאמר
בגון שראונו בליה וראה הרב בהכונתו להכיר עד שהסכה שהחכר צוהשנה
כפסנתו וחס לא השכה ודאי עדיין יוכלו לומר מקד' שאס ל כאמר כן הרי
הוא קולא כחכר וצוה שאמר צמומא בגון שראונו בליה פירוש כי צין השמועות
הרי הוא בליה שאס לא כאמר כן הרי הוא קולא חס לחלוק הנושאים כאשר
כתבאר גם המערה הדי' מוצאר צה החרין למעלה צסם התקופות ורש"י ז"ל
ואין לרדכ לכפול הדברים - פרק י"א כל מה שכזה הרב צוה המכר הוא

ענינים הלל ומעטם קטנה צלחה היוו האלהת היל שפראו ז' כוכבים פיר אחר
סקינעם הסעה באשר נחצאר כל זה לעולם ציור גמור ואנש אחר כך חקך כפי
שם שכתב נקפדו ומעטם תהכר לא מעטם (הא') שמה שכתב צראפנה אינו אמת
זה מה שהקנינו יד רעתי הקלרה להטיב לקושי. האחריו שצדצרי הרצ והכני
זא להטיב ללחיות אחר שפאר קוביא אמת שהיא מקור כל אלו הדברים צריה
פירק ראוהו צית דין (רף ביה ע"ב) זה היל הנעמו. הפן ראוהו צית דין וכל
ישראל מחקרו הידי' ולא הספיקו לומר מקודש עד שהשכח הרי זה מעובר.
ראוהו צית דין צלצר יעמדו שרים ויעידו צפריהם ואמאי לא תהא שמינע גדולה
מראיהו אחר רבי זירא בנות שראוהו צלילה ע"כ פירש' זיל ראוהו צית דין צלצר
קאין נוי שיעיד אלא הם ולאו ארש' קאי בצמוד להטיבה אלא שהיה שהוא לקדש
ואמאי יעמדו צ' ויעידו הלא ראוהו כולם יקדשוהו צראיהם דלא תהא שמינע
ששומע' ופי' עדים גדולה מראיהו וכו'. שראוהו צלילה הילכך למחר אי לאו
שמינע על מה יקדשו ע"כ. תוספות ראוהו צית דין פי' ציד כ"ג ולכך פי'
צוקודרים רחיה להם שהוא דאי לא היה להם שהוא ומאי פירק צממא לא תהא
שמינע גדולה מראיהו ולקדשוהו מיד שראוהו הא לא היה להם שהוא לקדש:
בנות שראוהו צלילה דאין יכולים לקדש על פי ראיהו הליה דלאס בן היתה
ראיהו צלילה ומקום קבלת עדות ואין קבלת עדות אלא ציוס ואפילו צדרי
ממוכות וצדצריקן לעיל דקי קחית עדות כחמלת דין עד כאן לשונו. ואחר
סבת פטע הסוביא קשה לך קרי קחית עדות כחמלת דין עד כאן לשונו. ואחר
ואמאי לא תהא שמינע גדולה מראיהו הוא משום דצדרי ליה דסיפא לאו ארישא
קאי אלא שהיה שהוא לקדש כדכת' רש"י ז"ל ופירשו טעמיה צעלי תוספות אס
בן מה לי למחוק למדש אוממאם שראוהו צלילה לומר ליה דסיפא ארישא קמך
ותירי צלאל הספיקו לומר מקודש עד שהשכח ואף עכ"ב דלא שייך לומר עד
שהשכח ממש משום דמשמע הא לא השכח יאמרו מקודש ואין הדין בן צסיפא
אפי' דצרישא הדין בן וכו' שפאר צעיה. עכ"ז הכונה היא ולא הספיקו
לומר מקודש ציוס ולעולם שראוהו ציוס ואפי' דלא דמי ממש לרישא דלא הספיקו
לומר מקודש עד שהשכח דרישא דולה לומר דלא הספיקו ציו' שלשים וצסיפא
מיידי ציוס כיצ עכ"ז הרי דומה לרישא דרישא וסיפא מיידי צלאל הספיקו לומר
עד שהשכח הא' כדרי' ואפי' כדריה דהא רש"י ז"ל עלמו כתב בן כפי מה שפי'
תוספות דלאו ארישא קאי וכו' ומה לו לאס בן למחוק למדש אוממאם: דהנה
מכל וכל והיא ראוהו צלילה והנראה לעניות דעתי לומר דהכרח גדול הכריחו
למחוק לומר דגם הראיה היתה צלילה והוא הדין שפסקו צממא יעמדו שרים
וכי' ואס אמת הדבר דהראיה היתה ציו' אלא דלא הספיקו לו' מקודש אס
בן אף על גב דאיהם יכולים צית דין לקדש צו ציוס משום דאין דין אלא
ציוס עס כל זה למה לריך למחר שיעמדו צ' ויעידו וכו' כיון שהראיה היתה
ציוס הרי היא כמו קבלת עדות ציוס ולמחר יקדשו החדש צלי קבלת עדות כלל
כי אינו לריך כפי הטעם שפי' תוספות ואפילו לפי מה שכתב רש"י ז"ל הילכך
למחר אי לאו שמינע על מה יקדשו דמשמע מיידי דאפילו שראו צית דין היתה
ציוס שהוא זמן דין אס לא יקדשוהו צו ציוס לריך שמינע עדות למחר שיקדשו
צית דין עליו אפי' לדצדרי ז"ל לריכ' אנו לומר מזה הקושיא שאמרתי שכוונתו
היא כמו מה שפירשו תוספות ודולה לומר הילכך למחר אי לאו שמינע שהו'
קצנה עדות ציוס על מה יקדשו צראיהם צלילה אינה כמו קבלת עדות כיון
שהיתה ציוס שחן רחוי דין. ועוד כראה לעניות דעתי לומר שזה הדין הוא
מוכרח מרישא דמסתיון קאמר ז' חלוקות אי' ראוהו צית דין וכל ישרא' זה
אז שחוקרו הפדים ואחריהו קאי ולא הספיקו לומר מקודש עד שהשכח כדראה
שדיון צממאן שזה וכו' שפסחחוקרו העדים לא חסר דבר כי אס לומר מקודש גם
כשראוהו צית דין וכו' אין לריך דבר אחר ומאי ראוהו צקוף יוס כיצ ומאי לא
הספיקו לו' מקודש עד שהשכח ציוס שלשים ככ' שאס הספיקו לומר מקודש עד
שלא השכח ציוס לו' דהחדש מקודש ואין לריך דבר אחר כלל אס בן כראה צהכרח
שפסחו ציד הירח צקוף יוס כ"ע צוון מראי לדין אס לא הספיקו לומר מקודש
שיקדשו אורו למחר צלי קבלת עדות כלל ולמדתי מאלה הסוביא אס בן שיש שנסת
חלוקות וכל אחר דינה מחולקת האשון כשראוהו צית דין ציוס ויש זמן לו'
מקודש שיקדשו אורו מיד ויאמרו מקודש זה למדנו ממה שהשכח תוספות
ואמאי לא תהא שמינע גדולה וכו' חלוקה צ' כשראוהו צלילה והדין הוא דלמחר
יעמדו צ' וכו' זה למדנו מהסתיון חלוקה ב' כשראוהו ציוס ולא הספיקו לומר
מקודש והדין הוא שיקדשו אורו למחר צלי דבר אחר אס כראה לעניות דעתי מזה
ההכרחיות ואמרתי זה מה שאני לריך ללמוד מאלה הסוביא להצין דברי הר"מ
צמ"ל ועס כל זה מרס אלא צלצר דצרי לו האשון פי' לומר מה שפסק לי צדצרי
תוספות שאמרו וכך פי' צוקודרים רחיה להם שהוא וכו' ואי דמסתפינא
היינו אומר שהוא הגהה ומתלמיד ואיהם דצרי רבים גדולים כהם. וצדצרי כתוב
ומשום הכי כתב רש"י דלאו ארישא קאי כדי לתת סברא למקשה ואס בן הדבר
קיימא לן שהיה לו לרש"י לומר קס"ד צדצרי חס ולא לפרש תוספות ככה צפסיות
כיון שפספסא היא זהה כפי פטע תוספות דיותר מוז' לו' דסיפא ארישא קמך
ולא יקשה כלל אס הקושיא היא שיקדשוהו מיד צענת ראיהם גם פירשו ז"ל
צממאן פיר' בעל לדעת הממחן דהוא ז"ל כתב אלא שהיה שהוא לקדש והממחן
חקך בנות שראוהו צלילה ואס בן לשפאר זה כדכת' ה' לו' קס"ד ועוד מה
שכתב צדצרי ומאי פירק לא תהא שמינע גדולה מראיהו ולקדשוהו מיד שראוהו
מין להם שהוא היתה קושיא תוספות ואס צצציל מה שכתב רש"י יקדשוהו
צראיהם מי הכריחו לפרש שרולה לומר צענת ראיהם אפי' שרולה לומר
עס ראיהם כלי' לא יטרכו לעדות וראיהם. היתה כמו עדות. ועוד קיימא לו'
שכיון שסס זאת התקדמות הנקשות כדראה צממאן צממאן זאת התקדמות תהצבול
הקושיא ואינו בן שאף אס נורה שאי אפשר לקדשו צענת ראיהם כי אס
למחר עס כל זה יקשה למה תולכו לעמוד צ' שיעידו צפריהם שהיה ראיהם